Published and distributed under permit (No. 781), authorized by Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
„СВОБОДА“
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ“
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA“.

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
„SVOBODA“
("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by UKRAINIAN NAT'L ASSOCIATION
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

ОКРЕМЕ ЧИСЛО 4 ЦЕНТИ — Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association. — SINGLE COPY 4 CENTS

РІК XXVIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., ВІВТОРОК, 9-го МАРТА 1920. ЧИСЛО 30. VOL. XXVIII. JERSEY CITY, N. J., TUESDAY, MARCH 9, 1920. No. 30.

УКРАЇНСЬКІ ВІСТИ.

ІЗ ЗАКАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Галицький Українець директором ґімназії в Берегсасі.

ВІДЕНЬ, 7. лютого. — На Закарпатській Україні відбувся 21. січня перший великий зїзд українських кооператорів. Сей зїзд має бути основою під будівлю кооперативної організації на Закарпаттю. Заходяться також закарпатські Українці коло заснования „Банку Закарпатської України“. Комітет із девятьох членів, на чолі з Директорією та передовими тамошніми Українцями, поробив уже старання в тім напрямі. Основний капітал виноситиме покищо 5,000.000 корон. Телеграфічно завізвано американських Українців, щоб підписали половину основного капіталу. Другу половину мають підписати по конець лютого закарпатські Українці.

Організаційна робота розвивається на загал щораз красше. Гарно починає розвиватися шкільництво. В Мукачові є ґімназія і учительський семинар. В Ужгороді учительський семинар є під кермою о. Волошина. В Берегсасі є ґімназія, котрої директором став Алеськевич, бувший директор української ґімназії в Перемишлі. В Ужгороді є виділова школа під управою Ґріґаша. По селах скрізь заведено в народних школах українську мову як викладову.

Українським послам за кордоном заборонено мішатись до внутрішних справ іміграції.

ВІДЕНЬ, 31. січня. — Колеґіяльний член Директорії Макаренко наказав головам і членам українських місій в ніякому разі не мішатись до внутрішньої політики української іміграції в даній державі і не брати участи в закордонній нараді представників українського громадянства.

Організація українських військових частин в Італії вже почалась.

(Кореспонденція „Свободи“).

ВІДЕНЬ, 5. лютого. — Довідуємося, що заходи в справі творення окремих українських таборів для полонених Українців в Італії, які стояли під українською командою і на кошта українського правительства, вже близкі успіху. Табори малиб находитись в північній Італії. З полонених булиб утворені чотири дивізії по 12.000 людий (разом 48.000). Є чутки, що також військово-санітарна місія У. Н. Р., якої осідок у Відні, перенеслаб свою діяльність до Італії. Організаційний центр для української армії в Італії має бути в дотеперішнім таборі в Кассино, де по нинішний день находиться богато полонених українських старшин з бувшої австрійської армії і де вже виходять за почином тих старшин українські часописи: „Нові Вісти“, „Полонений“ і ілюстрований тижневник „Кассинський Українець“.

Нема порозуміння з большевиками.

БЕРНО, 10. лютого (почтою до „Свободи“). — Барон Микола Василько, голова української дипльоматичної місії у Швайцарії, одержав слідуючу депешу від свого міністра закордонних справ: „Всі пресові звідомлення про зближеннє до большевиків, а також про великі військові успіхи останних на Україні, є пересаджені. Премієр Мазепа находиться в тіснім контакті з президентом директорії і з головним командатом армії. По здобуттю Могилова, Бару, Рибниці і Балти, наступ українських війск продовжаєсь. На чолі українських війск стоїть головний командант ґенерал Омелянович-Павленко. Всі українські партії і усе населеннє злучились до боротьби з большевицькими наїздниками“.

О ПРИЗНАННЄ УКРАЇНИ.

Нота українського правительства до антанти.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи“).

ЛОНДОН, 19. лютого. — Українське правительство віднеслось нотою до мирової конференції, просячи о признаннє независимости Української Народньої Республіки. Українське правительство заявляє, що — підчас як большевики і Денікинці атакують Україну з двох сторін, нарід рішучо оспорює большевицькі теорії і домагаєсь независимости.

ЛОНДОН, 20. лютого. — Отаман Петлюра, голова українського правительства, заявляє в письмі до української місії, що він рекрутує в Німеччині охотників до української армії та що сам він незабаром виїде з Варшави, де веде наради з польським правительством. Петлюра заявляє, що в кампанії проти Деникина Українці здобули шість батерій гармат.

Відозва Української Директорії.

ВІДЕНЬ, 7. лютого. — Міністерство закордонних справ Української Народньої Республіки звертається до українських імігрантів з отсим візваннем: На нараді заступників влади під проводом голови Директорії 12. січня 1920 порішено, щоби всі урядники й громадяни Української Народньої Республіки, які перебувають за границею, вернули на Україну для спільної праці при будові держави — з огляду на зміну положення.

„Боротьба до загину“.

ВІДЕНЬ, 8. лютого (почтою до „Свободи“). — З Варшави доносять: „Українське населеннє піднесло оружне повстаннє проти большевиків. Ціла Полтавщина находиться в руках повстанців. В околици Козятина сильні відділи оперують проти большевиків. У Жмеринці вибухло повстаннє зелізничників, котрі не хочуть нікого узнати лиш українське правительство і Петлюру. На 30.000 українських боєвих прапорах видніють написи 'За независимість України, за батька Петлюру і за парлямент — боротьба до загину!“

Будинок українського посольства у Варшаві.

ВІДЕНЬ, 31. січня. — В падолисті минувшого року українське посольство закупила на свою власність будинок при улици Алея Рож, ч. 1, в Варшаві. Будинок, як кажуть, коштує 280.000 марок. Будинок українського посольства находиться протилежно будинку французького консуляту, що міститься під ч. 2.

Польські ґубернатори для українських земель.

ВАРШАВА, 12. лютого (з ґазет). — Впарі з наступом польських війск на Україну, варшавське правительство назначило Б. Крачкевича подільським ґубернатором і Ґольского ґубернатором Волині.

Дрібні вісти.

ВІДЕНЬ, 5. лютого. — По відомостям з Букарешту, галицькі Січовики, які перейшли на сторону Денікина після того, як він уступив із значної частини південної Росії, знова його покинули. Значна частина Січовиків перейшла на сторону большевицької армії, а частина поділилася на дрібні повстанчі відділи, які оперують на цілім просторі України.

У Львові появилася нова українська часопись „Професіональний Вістник“ орґан головної ради українських професіональних організацій, котрого перше число підлягло конфіскаті за статтю „Про локавт української служби“.

„Нова Реформа“, з 2. лютого, повідомляє, що у Львові істнує секретаріят „Комітету Оброни Народової“ який збирає підписи під протести проти статуту для Східної Галичини. Самий Львів зложив 416 декларацій з 24.000 підписами, а з инших областий Східної Галичини 471 декларацій з 288.062 підписами. Із збараського повіту Поляки видурили декларацію у 25 громад, на яких війти, асесори, хруні і шкільна дітвора, яка не знала, що властиво підписує, дали свої підписи. Язловець із сумежними громадами дав 2.314 підписів, в тім 176 жидівських підписів; Городенка 12.000 підписів; Чортків і околичні громади 4.580 підписів, серед яких є також підписи польських посіпак. Польська організація народова в Скалаті надіслала протест 17 громад з 8.174 підписами; Борщів і сусідні громади 1.360 підписів польських, жидівських і хрунівських. Секретаріят комітету „оброни народової“ занятий тепер упорядкованнем і зіставленнем деклярацій, бо в найблизшому часі виїздить окрема делеґація до Варшави, щоб вручити ті деклярації Пілсудському, Скульскому і антантським послам.

Варшавський „Роботнік“ пише: „В початках падолиста 1919 р. відділи Махна викинули добровольців з Катеринослава. Місто зрабовано до тла, розбито всі склепи і банки. Власти не зорґанізовано ніякої. Махно казав, що є анархістом, бореться з кождою владою, бо влада як така угнітає і визискує пролетаріят. Видавав в Катеринославі аж 4 часописи, котрі полемізували з большевиками, з Петлюрою, з правими і лівими есерами і вели кампанію проти жидівських погромів, хоча Жидів рабовано таксамо як инших. Робітники знайшлися в дуже тяжкому положенню. Надія зарібку розвіялася як дим. До робітничої делеґації, яка прийшла до Махна і просила його о грошеву підмогу, Махно відповів: Мені не треба фабрик, гроший не дам. А якщо уголь вам потрібний, так беріть кріс в руки і викиньте „білих“ з копалень. Я вам не перешкаджаю. Зелізничникам, які прийшли до нього з такоюсамою просьбою сказав: Мені не треба зелізниць, від мене не дістанете гроший. Я і мої козаки їздимо кінно або на повозках“.

УКРАЇНЦІ — ПРИХИЛЬНИКИ І ОБОРОНЦІ ЖИДІВ.

Спростуваннє обвинувачень у грецькому парляменті.

(Кореспонденція „Свободи“).

АТЕНИ, 5. лютого. — На однім з засідань грецького парляменту депутат Кофінас, опираючись на відозву у французькому журналі „Про Ізраел“ до всього цивілізованого світа проти погромів Жидів у східніх державах, запропонував грецькій палаті осудити найформальнійшим способом ті звірства і з другого боку висловити свої симпатії до жидівського народу, для якого ще не минула буря переслідувань, що тягнеться вже віками. Сей виступ депутата був цілком виправданий і грецький уряд устами мініетра закордонних справ висловив найживійше зацікавленнє Греків, яке власне тепер на часі. Але дуже дивуються ті, що знають добре: як, де і хто систематично чинить ті кріваві погроми Жидів, що п. Кофінас, а рівно-ж і п. Політіс, оминули зазначити, що переслідуваннє і погроми Жидів чиняться виключно, з нечуваним завзяттем і по страшно орґанізованій системі російським реакціонером ґенералом Денікіном і його „добровольчою“ армією. Було лише просто сказано, що погроми чинили Поляки і Українці. Се було сказано у загальних і широких виразах. Чому?

Хиба ц. депутатови і представникови уряду не відомі фактичні і безперечні свідоцтва, що ті злочини орґанізовані російськими реакціонерами?

„Грецько-Український Вістник“ в Атенах уважав за свій обовязок освітлити сю справу перед грецьким громадянством і тими, що спеціяльно цікавляться сею новою війною проти жидівського народу.

З того часу, як на територіях колишньої російської імперії знов почалися погроми і переслідування Жидів, спеціяльні комісії, а також і поодинокі представники Жидів, відомі в Европі і в Америці, обїздили ті области з єдиною обективною метою — вияснити правду щодо розмірів погромів і хто їх викликав та хто їх робив. Ті делеґати обїхали послідовно Польщу, большевицьку Росію, Україну і области, на які шириться влада реакційної російської армії Денікіна. Там вони досліджували на місци докладно і з усіх боків се траґічне питаннє. Вернувшися потім у Европу і Америку, вони довели до загального відома на словах і на письмі про всі свої враження з сього приводу. На сих то свідоцтвах, достойних повної віри, ми опираємо наше рішуче твердженнє, що переслідування і погроми Жидів мали місце і доси відбуваються систематично і з завзяттем під рукою Денікіна.

Відомий женевський рабін, др. Наймарк, повідомляє в відповідному своєму рапорті, що Денікин і його власти, як військові так і адміністративні, що дня систематично орґанізують погроми над безборонним жидівським населенням, над старцями, жінками і дітьми, по всьому просторі його військової окупації, тимчасом, як навпаки українські власти всіми способами обороняють Жидів. Дійсно висловляючись так про відношенне української влади, др. Наймарк має на увазі, що український уряд завів спеціяльне мініcтерство для жидівських справ з міністром Красним — Жидом на чолі; захищав і захищає своєю моральною і матеріяльною допомогою тісамі жертви Денікинських погромів, доказом чого є асиґнуваннє 20,000.000 гривень на допомогу погромленим Жидам. Український уряд офіціяльними державними актами взяв під свою опіку жидівські школи і орґанізації, як про се свідчить вільна орґанізація жидівських шкіл початкових і середніх, і взагалі дав досить доказів своєї найбільшої прихильности до численного і сильного жидівського населення на Україні, призначаючи Жидів на найвисші урядові посади: товариш міністра закордонних справ, Марґолін, є Жид; богато є Жидів у всіх службах — адміністративних, військових і політичних.

Таксамо висловлюється і голова американської жидівської комісії, п. Бейкер, підкреслюючи і зі свого боку у відповіднім справозданню, що, ознайомившись особисто з людьми і справами, він остаточно переконався, що орґанізація жидівських погромів, страшних своїми розмірами і жорстокостю, іде від Денікина і се в тойсаме час, коли Петлюра опирає велику часть своєї сили на прихильности й піддержці Жидів, яких частина, з найінтеліґентнійших, входить членами в українські дипльоматичні і політичні місії, післані в Европу й Америку.

Ось що на нашу думку повинен був мати на увазі п. Кофінас, піднявши в парляменті, цілком справедливо, питаннє про жидівські погроми. І треба було підкреслити у грецькій палаті, що Денікин і його аґенти продовжують ганебну традицію царизму, що систематично і невпинно гнобила Жидів, вживаючи такихсамих засобів і викликаючи в цілому цивілізованому світі такісамі протести, як опублікований в журналі „Про Ізраел“, що дав п. Кофінасови привід викликати манифестацію у грецькому парляменті, цілком справедливу й горячу, манифестацію протесту проти жидівських погромів і симпатій грецького народу до великої, переслідуваної жидівської нації.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Сепаратизм між Нюйорчанами; одна дільниця міста хоче відорватись.

НЮ ЙОРК, 8. марта. — Ще недавно преса була переповнена голосами про сепаратизм полудневo-нюйорських послів до краевого сойму, котрі внесли проект про відірваннє міста Ню Йорк від стейту Ню Йорк і про створеннє нового стейту, а вже нині Нюйорчани є затривожені вісткою, що одна дільниця міста Ню Йорк, Річмонд, або Стейтен Айленд, хоче відорватись від міста і створити независиму громаду.

Причиною громадського сепаратизму між Нюйорчанами є становище міської ради супроти деяких справ в тій дільници. Недавно там заперестали курсувати трамваї, бо мейор Гайлен спротивився піднесенню тарифи їзди. Тепер знова електрична фабрика заперестала обслугувати мешканців ґазом і електрикою, бо мейор також спротивився числити більше за ті продукти. З тої причини в дільници заперестав цілком трамваєвий рух, а через брак електрики і ґазу в місті нема світла. Міська рада не поробила знова жадних кроків, аби запобігти сій ситуації.

Дільниця Річмонд, знана на мапі також як Стейтен Айленд, має 110.000 мешканців. В краєвій адміністрації Річмонд творить окрему повітову одиницю, висилаючи до сойму в Олбани трьох послів. Яко складова частина міста Ню Йорку, ся дільниця має в міській оціночній комісії 1 голос на всіх 16 голосів.

Даніелс домагаєсь більшої фльоти.

ВАШІНҐТОН, 6. марта. — Міністер фльоти Даніелс заявив у парляменті, що Злучені Держави мусять побільшити свою боєву фльоту о 69 кораблів, кошт будови 195,300.000 долярів, коли сенат не схоче ратифікувати мирового договору з Німеччиною, на основі котрого Злучені Держави приступилиб до Союза Держав. Коли остаточнє відкиненнє мира осамотить Злучені Держави, вони мусять мати найбільшу фльоту в світі, аби бути готовими на случай якої небезпеки.

Ґенеральний страйк як средство боротьби проти визискувачів.

НЮ ЙОРК, 8. марта. — Центральний Сфедерований Союз, що гуртує в собі всі робітничі орґанізації в Ню Йорку і має понад 300.000 членів, вислав сьогодня делеґатів до мейора Гайлена з жаданнем, аби він повів боротьбу проти визискувачів. Коли міська адміністрація не вислухає домагання робітників, тоді 300.000 робітників в місті вийдуть на загальний страйк, щоби скрутити голову паскарській гидрі.

Цілковита реформа законів Пенсилвенії.

ГЕРИСБУРҐ, 4. марта. — Пенсилвенійська комісія для додавання і ревізії стейтової конституції збереться в цвітні на явні засідання, які будуть провадитись аж до осени. Кождому горожанинови в Пенсильвенії буде дозволений вступ на засідання.

Комісія має передискутувати враз з публикою закони стейту, які лише з двома додатками оперують в Пенсилвенії повних 45 літ, і поробити частинні або цілковиті реформи. Є загальна опінія, що закони стейту вже перестарілись і після них ані край ані поодинокі громади не можуть розвиватись. Зреформована конституція має надати ширшу автономію двом найбільшим містам стейту — Філядельфії і Пітсбурґу.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

ПОЛЬСЬКИЙ ІМПЕРІЯЛІЗМ ЗАГРОЖУЄ МИРОВИ — КАЖЕ ВАШІНҐТОН.

Вашінґтон, однак, вперто стоїть при тім, що теперішні границі Польщі є етноґрафічні.

ВАШІНҐТОН, 6. марта. — В тутешних кругах є сильне переконаннє, що наміри Польщі контролювати територію на захід від її старих границь, як вони істнували до 1772 року, дійшли вже до точки, де можуть загрожувати будучому мирови і ладу в тій части Европи, коли польські імперіялісти не занехають своєї програми.

Польські амбіції противляться етноґрафічним (?) принципам, на основі котрих союзні держави в Парижи полагодили польське питаннє. Мирова конференція означила східні границі Польщі так, аби поставити на ноги нову Польщу, як независиму державу, в границях, котрі булиб вповні польськими етноґрафічними (?) границями. Польські війска однак посунулись поза східні границі, означені в Парижи, і находяться майже на лінії польської границі з 1772 року.

У вимині нот між президентом Вілсоном і британійським та французьким правительством в адрійській справі, президент означив знова своє становище щодо способу встановлення основ тривалого мира. Президент у сих нотах знова зазначив, що принцип будови держав в етноґрафічних границях є конечний для тривалого мира, а його не осягнеться, коли „дійсні і справедливі“ інтереси народів не будуть як слід задоволені.

Означеннє сознними державами в Парижи границь нової Польщі є характеристичним примiром примінення етноґрафічного принципу. Версальський договір означив західні границі Польщі, а східні границі означила Союзна Найвисша Рада минувшого падолиста. Правительство Злучених Держав брало участь в тім рішенню і президент Вілсон, треба знати, стоїть вперто при своїй постанові, що ті східні границі, означені на етноґрафічних відносинах (?), повинні бути задержані раз на все.

Антанта згодилась відступити Бесарабію Румунії.

ПАРИЖ, 8. марта. — Олександер Вайда-Воєвод, румунський премієр і міністер закордонних справ, одержав від Найвисшої Союзної Ради згоду полагодити справу Бесарабії в користь Румунії. В заміну за те Румунія згодилась опустити мадярські території.

Японія признала Вірменію.

ПАРИЖ, 6. марта. — Японія повідомила Раду Амбасадорів, що вона признала независимість Вірменії.

Князь Львов відмовляє большевикам право говорити в імени Росії.

ПАРИЖ, 6. марта. — Союзні премієри одержали документ, підписаний старими російськими політиками, в котрім говориться, що „російський нарід ніколи не буде вязати себе договорами, які савєтське правительство заключить з иншими державами.

Сей манїфест підписав князь Львов, перший премієр революційного правительства Росії, і инші визначні Росіяни, що були членами думи, кажучи, що „не можна буде стерпіти, аби большевики розпоряджались російською батьківщиною“.

На плебісцитовій території заборонено німецький і данський прапори.

КОПЕНГАҐЕН, 6. марта. — Міждержавна комісія заборонила вивішувати німецькі і данські прапори в день, коли в полудневім Шлезвиґу буде відбуватись народне голосуваннє.

НАРАДИ ПОГРАНИЧНИХ ДЕРЖАВ ПОЧАЛИСЬ У ВАРШАВІ.

Українські представники беруть також участь.

ВАРШАВА, 7. марта. — Формальна конференція представників Польщі і пограничних держав, яка зібралась для обговорення відповіди на мирові предложення большевиків, розпічне свої наради в понеділок. Мілітарні провідники мали вже свої вступні наради і обговорювали пляни оборонної війни на случай, як переговори з большевиками не вдадуться.

Фінські, латиські і румунські делеґати вже прибули тут, а прибуття Українців сподіваються скоро. Є також можливість, що в нарадах візмуть участь представники Литви й Естонії.

Півурядова телеґрама з Москви доносить, що большевики постановили не розпочинати з Польщею мирових переговорів, коли Польща жадає для себе границь зперед 148 літ.

Представники пограничних держав напирають на Польщу, аби вона уступила з свого становища в справі мирових услівій з большевиками, бо коли переговори у Варшаві не доведуть до якогось порозуміння з савєтською Росією, Латиші і Фінці, а також можливо і Литовці, заключать окремий мир з Росією.

Большевики атакують Фінляндію.

ЛОНДОН, 6. марта. — Большевики почали новий атак на Фінляндію, як се доносить пресовий кореспондент з Ґельзінґфорсу. Фінське правительство асиґнувало 25,000.000 фінмарок на оборону східних границь держави.

Большевики атакують на польськім фронті.

ЛОНДОН, 7. марта. — З Берліна доносять, що большевицькі війска розпочали офензиву проти Поляків на обох боках Припеті. Телеґрама додає, що Поляки відбили напад ворога з великими стратами.

Анґлія потребує „російської“ пшениці.

НЮ ЙОРК, 8. марта. — Приверненнє торговлі з Росією, або радше отвореннє торговельних зносин з савєтською републікою, має велике значіннє для американської пшеничної торговлі. Стало звісним, що Анґлія, найліпший покупець американської пшениці, постановила побороти теперішну ситуацію, забрати нагромаджену в Росії (?) пшеницю до себе і в той спосіб понизити дорожню. Населеннє Анґлії починає поволи приходити до переконання, що збіжеві засоби Росії (?) є конечні для його істнования.

Найважнійшим питаннем для Злучених Держав у збіжевій торговлі є, як велику скількість збіжа може Росія призначити на експорт. Нема точних інформацій, скільки збіжа Росія є готова спродати, але неурядові звіти говорять, що по селах є надвишка пшениці, котрої не можна вислати до міста задля зелізничої деморалізації.

Анґлія платить тепер за американську пшеницю 150 шілінґів за чвертку. Правительство докладає річно 100,000.000 фунтів стерлінґів до хліба для населення. Мимо того ситуація є ґрізна. Анґлійські рільники зменьшують свої засіви пшениці, а більше поля віддають під засіви ячменю і вівса, бо за сі продукти побирають більшу суму чим за пшеницю.

Правительство Анґлії покладає великі надії на російську пшеницю. В Лондоні і Ліверпулі говорять, що зробиться всьо можливе, аби отворити торговлю з Росією, щоби в той спосіб Анґлія могла захопити для себе велику частину збіжа з російського (?) шпихліра.

"SVOBODA" (LIBERTY)

The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday, and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893.

VLADIMIR B. LOTOTSKY, Editor-in-Chief.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION:
United States:
1 year ---------- $3.75
6 months ---------- $2.00
3 months ---------- $1.25
To Jersey City and to foreign countries:
1 year ---------- $5.00
6 months ---------- $2.50
3 months ---------- $1.50

Single copy 4 cents.

ПЕРЕДПЛАТА:
в Злучених Державах:
на рік $3.75
на пів року $2.00
на 3 місяці $1.25
В місті Jersey City і за границю:
на рік $5.00
на пів року $2.50
на 3 місяці $1.50

Поодиноке число 4 центи.

З Канади належить висилати гроші лише моні-ордером, а не паперовими грішми, бо стоять в Злуч. Державах нисше ціни.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Телефон Адміністрації і Редакції — 498 Montgomery.

Телефон Гол. канцелярії Укр. Народного Союза — 1838 Montgomery.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланню замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

За всі оголошення поміщуванні в „Свободі" редакція не відповідає.

ШЕВЧЕНКОВЕ СЛОВО НА СТОРОЖІ ВОЛІ УКРАЇНИ.

Не даром московські царі і їх псарі дня 9. марта 1914 року поставили були салдатську сторожу з карабінами в руках на могилі Тараса Шевченка.

Вони немов предчували, що воля зійде на Україні.

Немов предчували, що збудиться великий закутий народ і розірве зелізні пута, наложені тими царями-катами і їх псарями.

Чого боялась царська Росія Шевченка по смерти так як за життя?

Вона боялась його слова!

Його великого, могучого слова, що вміє збудити цілу Україну!

Шевченко не був войовником, ані міністром, ані дипльоматом. Він був тільки народнім поетом.

Він свому народови оставив тільки одно своє слово.

Він сказав, що на сторожі України поставив слово.

І те слово стоїть на сторожі України.

Доки воно сторожить України, доти її воля не пропала.

Бо те слово є страшнійше від меча і від гармати.

Воно будить сплячих синів України; оживляє завмерлих; підносить придавлених і згорблених; бунтує невільних; відкриває у рабів козацького духа їх предків — дає їм в руку кріс і каже іти до бою за волю рідного краю.

А могила Шевченка — се той вічний свідок безсмертного Шевченкового слова.

Як хто на Україні забуде те слово, могила Тараса йому пригадає.

Тому та могила так лячна усім ворогам волі України; таксамо страшна, як і те слово, котре Шевченко поставив на сторожі тої волі.

* * *

Але ті вороги волі України безсильні супроти великого і безсмертного слова Шевченка.

Як за життя засланнем Шевченка не убили вони його слова, так і по смерти не вспіли того осягнути, хоча й салдатів з рушницями післали на його могилу.

Царі-кати і їх псарі впали перед гнівом народнім і на Україну вже не вернуться, бо народ, запалений словом бунту Шевченка, готовий за неї принести і найбільші жертви, аби вже раз на все покінчити з катами.

* * *

Сьогдня Україна вільна, без царів і їх міністрів та чиновників і салдатів; без шляхти, її посіпаків, рабунків і драчок.

Але завистні сусіди не хотять стерпіти волі народу України.

Із заходу Ляшня напала на український нарід і ляцька шляхотська контр-революція мститься на народі українському за його народню революцію. При помочі злочину і розбою хоче Ляшня привернути давню шляхотську неволю на Україні.

На поміч їй іде полуднево-західний сусід України — румунське королівство, котре би теж хотіло наживитись неволею України.

З півночі ішли московські наїзники, то царські то большевицькі. Одні хотіли привернути царство і панованнє шляхти та чиновництва і салдатства на Україні, а другі хотять посісти богатства української землі і берегти їх для Московщини своїм салдатством. І одні і другі добивались та добиваються свого наїздом, оружєм, насиллєм і розбоєм. І одні і другі хотять московського панованя на Україні, а не хотять згодитись, аби український нарід самий собою правив по своїй власній свобідній волі.

* * *

І всі ті наїзники на Україну, всі ті Ляхи, Румуни і всі ті Москалі, чи царські чи большевицькі, бояться слова Шевченка, котре все, і в найтяжшу годину, одно сторожить волі і права України.

Не мило їм, що і могила Шевченка видніє далеко знад синього Дніпра і нагадує слово Шевченка.

Бо поки того слова, поти воля України не пропала.

І жадні ворожі затії нічого не вдіють, бо те слово від них сильнійше.

В сьому слові надія українського народу.

В ньому жерело волі.

І з нього-ж вийде воля України.

Тому нехай ніхто з Українців не зневірюється в будучність і волю України, але нехай іде за словом Шевченка, а певно дійде до тої волі, на якої сторожі він його поставив.

1814—1861.

Тарас Шевченко родився дня 9. марта 1814 року; помер дня 10. марта 1861 року, проживши 47 літ.

Родився кріпаком. Жив у кріпатстві 24 роки. Волю осягнув в 1838 році, а знова стратив в 1847, коли його заслано в неволю, в якій перебув 10 літ тяжкого терпіння. Дібтавшись на старість вдруге на волю, в 1857 році, Шевченко прожив уже тільки нецілих 4 роки. Помер в 1861 році, в 47 році життя, проживши в неволі 34 роки, а на волі 13.

Родився в неволі на невільній Україні. Жив на Україні невільним чоловіком. Терпів на чужині і помер на чужині. Спочиває в могилі на Україні.

ІЗ СЛІВ ШЕВЧЕНКА ПРО УКРАЇНСЬКУ НАРОДНЮ РЕВОЛЮЦІЮ 1768 Р.

(З „Гайдамаків").

Конфедерати
Кричать до титаря: „Хоч жить?
Скажи, де гроші!?!"
Той мовчить.
Налигачем скрутили руки,
Об землю вдарили. Нема,
Нема ні слова.
„Мало муки,
Давай приску! Де смола?
Кропи його! Оттак! Холоне?
Мерщій же приском посипай!
Що? Скажеш, шельмо?... І не стогне!
Завзята бестія! Стрівай!"
Насипали в холяви жару...
„У тімя цвяшок закатай!"
Не витерпів святої кари,
Упав сердега. Пропадай
Душа без сповіді святої!
„Оксано, дочко!" тай умер.
Ляхи задумалися, стоя.
Що-ж тепер?
Панове, ради! Поміркуйте!"
„Запалим церкву!"

* * *

На припоні коні отаву скубуть;
Осідлані коні, ворони готові.
Куди то поїдуть? Кого повезуть?
Он кого, дивіться! Лягли по долині,
Неначе побиті, ні слова не чуть.
Отто гайдамаки. На ґвалт України
Орли налетіли; вони рознесуть
Ляхам, жидам кару;
За кров і пожари
Пеклом гайдамаки Ляхам оддадуть!

* * *

Лягло сонце за горою,
Зірки засіяли,
А козаки як та хмара
Ляхів обступали.
Як став місяць серед неба,
Ревнула гармата;
Прокинулись Ляшки-панки —
Нікуди втікати!
Прокинулись Ляшки-панки
Тай не повставали:
Зійшло сонце, Ляшки-панки
Покотом лежали.

* * *

Гомоніла Україна,
Довго гомоніла;
Довго, довго кров степами
Текла, червоніла.

* * *

Гайдамаки
Гуляють, карають;
Де приїдуть, земля горить,
Кровю підпливає.

* * *

Погуляли гайдамаки,
Добре погуляли:
Трохи не рік шляхетською
Кровю напували
Україну, тай замовкли,
Ножі пощербили.
Посіяли гайдамаки
В Україні жито,
Та не вони його жали.
Що мусим робити?
Нема правди, не виросла:
Кривда повиває...

— — — — — — — — — —

Така й досі
Осталася слава.

ТИМ, ЩО ШУКАЮТЬ ДЛЯ УКРАЇНИ МОСКОВСЬКОЇ МУДРОСТИ,

(Із слів Шевченка).

Як би ви вчились так як треба,
То й мудрість була би своя;
А то залізете на небо:
„І ми — не ми, і я — не я!"

* * *

Нема на світі України,
Немає другого Дніпра;
А ви претеся на чужину
Шукати доброго добра,
Добра святого, волі, волі,
Братерства братнього... Найшли,
Несли, несли з чужого поля,
І в Україну принесли
Великих слів велику силу,
Тай більш нічого...

ЧИГИРИНСЬКА ПРИСЯГА.

(З перемиського тижневика „Український Голос").

„Святий вечір" року 1648 — се мабуть найщасливіщий день в історії українського народу. Він жеж був різдвом нового життя народу — свободи, був різдвом ідеї незалежности України.

> Гей не дивуйтесь, добрії люде.
> Що на Україні повстанло!...

Така радісна пісня, пісня тріюмфу, зродилась тоді в народній душі, перепоєній щастем волі. Тай було чого радуватись! Адже того дня витав вольний український народ у Києві свого гетьмана, свого найліпшого сина, котрий увільнив рідний край з вражої неволі. Таж то недавні раби, зледащілі в неволі — сини одного народу, що недавно ненавиділися, сьогодня, як один муж, виглядали свого Мойсея, Богдана Хмельницького. Все, що жило в Києві, рушило за брами города, на зустріч переможцеви. За брамами все чекало і виглядало... На переді видима голова усеї тодішньої України, київський митрополит, Сильвестер Косів, зі своїм гостем, єрусалимським патріярхом; за ними усе духовенство з процесіями, а далі схвильоване море народу.

Здалека замаяли прапори; показалась кіннота, а гетьман, окружений полковниками, на чолі козацького відділу чвалом зближався до київських брам. Загомоніли оклики радости з тисячів грудий; заревіли гармати на привітаннє. За кілька хвиль здержав гетьман білого коня перед народом, Сивий як голуб митрополит підійшов кілька кроків; клонить голову перед українським Мойсеєм, і вітає його як оборонця й спасителя. Опісля саджає його праворуч себе на свої сані, а филя народу пориває їх та серед гарматніх громів і тріюмфального гомону всіх київських дзвонів тягне через Золоті Ворота до Святої Софії...

Гетьман відповідає на привіти народу, але вигляд його поважний, сказати-б, суворий. Якийсь смуток покрив його чоло. Безкритична народня маса, упоєна радостю, не знає, не передчуває, яке море крови розіллється ще за незалежність України; не бачить, що Україні з трох боків грозять вороги. Один з них упокорений, але чи на довго? І снується в голові гетьмана думка про чайку-небогу, що „вивела діток при битій дорозі". І то було приводом сумного настрою гетьмана, хоч довкола нього розливалась неописана радість народу.

* * *

Після того памятного дня покотились події, які дуже пригадують часи, що їх ми пережили і переживаємо від марта 1917. Мечі дипльомат забирав голос на переміну; лились ріки крови; списувались дипльоматичні договори. Точнісінько як за наших часів. Угода з Польщею показалась неможливою угода з Туреччиною завела. По сих пробах прийшла угода з Москвою мимо протестів митрополита Косова і полковника Богуна та многих їх однодумців. Иншого вибору не мав Хмельницький.

* * *

Але вкоротці дожив Хмельницький найбільшого розчарования у своєму життю. Мимо договору в Переєславі, Москва подала руку Польщі понад голову України. Договір у Вильні був вступом до мира в Андрусові. Україна стала жертвенним козлом польсько-московської згоди, всі її державні змагання мали бути здавлені спільними силами союзників, а сфера польських і московських впливів мала бути за взаїмною згодою поділена між Польщу і Москву. Такий був зміст угоди у Вильні. А коли до Вильна прибули посли України, їх не допущено до нарад, бо вони, мовляв, не можуть мати голосу як піддані обох союзних держав.

* * *

Обурений московською віроломностю гетьман скликав на день 2. жовтня 1656 р. **сойм до Чигирина.** На тому соймі всі полковники й осаули і сотника взаїмно **скликали собі присягу, що коли хтонебудь на них наступить, то вони проти кождого всі як один муж мають разом стати. Ідея незалежности України, зроджена у хвилях першого триюмфу, воплотились на тому соймі.** Гетьман, полковники, осаули і сотники не зрадливим „посторонні́м монархам але собі самим присягали, що будуть Україну боронити до останньої каплі крови. І від тої великої хвилі не було і нема повороту назад, бо від чигиринської присяги все те, що противилось тій присязі, несло Україні загладу і руїну. Від тоді кождочасна політика українська, котра забула про присягу в Чигирині, кінчалась банкротством, деправацією, розвоєннем, розкладом...

Пригадаймо собі події на Україні від памятної весни 1917 року до нині, по договорах варшавському і ситківському. Йота в йоту пережили ми те, що наші предки. Повторилась історія навіть в тім, що в Каменці поновлено чигиринську присягу, але не додержано її. Здеправоване довгою неволею українське громадянство по обох боках Збруча, зломивши присягу, поділилось, снує межиусобиці у хвили тяжкій, переломовій — замісця іти просто дорогою. вказаною чигиринським соймом.

ЧИ ПІЗНАЮТЬСЯ НА ЛЯХАХ?

Був час, коли всі аліянти кричали, що треба воскресити велику і сильну Польщу, „в інтересі демократії".

В се блахманство не вірили передівсім ті, що добре знали, що в Польщі не було і нема жадної демократії а лише шляхта і її вшехпольська ватага та злочинне панованє шляхотсько-вшехпольське.

Найліпше сю Польщу знають Українці і Литовці, бо Ляхи їм від соток літ блахмана пускають, що їх злочинне панованне на чужих землях називається „демократія", та що воно є потрібне в інтересі польської „культури", значить — для плекання польської шляхти.

Українці і Литовці знають вартість тій польській „демократії" і тій польській „культурі", і тому нема сили на світі, яка би їх могла піддурити.

Але що Поляки нанялись на службу аліянтам яко контр-революціонери, аліянти пускали в світ глупу брехню про „культуру", яку вони нібито намагаються боронити, а Українцям і Литовцям, котрих Ляхи нападали і ще нападають, казали, що вони ведуть проти Польщі пропаґанду, на яку вона не заслужила, бо преція вона разом з аліянтами а аліянти разом з нею боронять „демократії" і „культури".

* * *

І дійсно кінця не видно було сій нечистій справі, сьому нечистому підпиранню скандальної польської контр-революції на Сході Европи.

Аж в останній хвилі зачало приходити поволи якесь опамятанне.

Правительство Анґлії заявило, що не буде підпирати Польщі проти большевицької Росії.

Правительство Америки заявило, що Польща може сподіватись підпертя від Америки тільки тоді, як усуне свої війска з не-польських земель, на які напала.

Франція, по упадку старого прислужника французьких капіталістів, Клеманса, вже таки хоче покинути підпирати польську контр-революцію.

В минулу неділю нюйорський дневник „Таймс" подав довшу телеґраму з Вашінґтону, в якій різко критикує дотеперішню заборчу війну шляхотської контр-революційної Польщі.

Телеграма згадує, що **аліянти минулого тижня предложили в Парижі польському представникови домаганне, аби Польща забрала свої війска із східних, не-польських земель, на які напала в заборчих цілях, однак польський представник відмовився переслати се домаганне свому правительству у Варшаві.**

Аж се нібито впевнило аліянтів, що своїм коштом і своїми жертвами вигодували собі імперіялістичну (заборчу) гадину і тепер зачинають думати, як би то з нею справитись, хотяй би прийшлося навіть ужити острих способів.

Вашінґтонський кореспондент „Таймса" пише, що аліянти аж тепер побачили, що польський імперіялізм (заборчість) походить від польської шляхти, котра доси мала великі посілости на землях українських і литовських, які теперішня Польща хотіла-б їй привернути при помочі забору тих земель та поневолення українського і польського народу.

Аліянти буцімто аж тепер побачили в тій польській контр-революційній виправі на чужі землі небезпеку, небезпеку нової війни, і буцімто аж тепер прийшли до переконання, що в інтересі мира треба Польщу здержати від її заборчости і змусити уступитись з чужих, нападених земель.

Перше буцімто не бачили тої небезпеки, а як не бачили, то хиба тому, що надія на контрреволюцію захмарила їм була світло дня.

Тепер же, коли контр-революція московська впала і коли революція в Московщині і на Україні взяла верх, в аліянтів вступив переляк, що як ще їх контр-революційна Польща впаде, то по ній для них нічого вже не останеться у східній Европі, а з упадком останної контр-революційної твердині стратять також і весь вплив у східній Европі, а з впливом і торговельний бизнес.

І тому то тепер вже аліянти зачинають так репетувати проти контр-революційної заборчої Польщі, а нібито в обороні нападених нею народів, однак світ знає, що вони ратують свій вплив і свій торговельний бизнес у східній Европі.

Але в кождому разі навіть се отверезіннє є потішаюче, одначе, се ще не вплине на нападені Польщею народи, аби вони повірили в добру волю аліянтів і в те, що вони ведуть якусь засадничу політику.

Особливо Українці не вірять в се.

Поки аліянти годяться на се, аби Галицька Україна була в польській неволі, а Буковинська Україна в румунській неволі, поти український нарід не може вірити ані в добру волю аліянтів ані в те, що вони держаться якоїсь принципіяльної політики.

ПРАВДОМОВНІСТЬ ВІТИКА.

Пан Семен Вітик приїхав недавно з Каменця Подільського до Відня, де на вічу виголосив довшу промову, в якій тяжко обжалував дра Евгена Петрушевича, диктатора Галицької України, закидаючи йому ворожнечу проти Петлюри, ворожі пляни проти його правительства і війска, і вкінци зрадливу умову з табором царського ґенерала Денікіна.

Виглядало би, що пан Вітик, приїхавши з Каменця Подільського повинен був знати, що там діялося, а тимчасом показується що він богато говорив лише з буйної фантазії, аби тільки зборотн свого політичного противника.

У своїй бесіді пан Вітик довго говорив, як др. Петрушевич боровся проти д. Івана Сіяка, одного з провідників українських соціял-демократів в Галичині, та що вкінци звелів його розстріляти, і що дійсно його розстріляно.

Однак тепер показується що д. Сіяк живе. Старокраєві ґазети сповіщають що д. Сіяк живе і був в Москві на 7-ому зїзді московських савєтів яко представник українських соціял-демократів з Галичини.

Як є тепер живі докази на „правдомовність" пана Вітика, то безсторонному читачеви в Америці сьогодня взагалі тяжко повірити в усе те, що пан Вітик сказав з своїй віденській бесіді.

Коли політик хоче вважатись серіозним громадянином і опирає свої докази у своїх деклярацїях на видумках, то тоді всі його політичні заяви виглядають радше на політичний камуфляж.

ECONOMY MAKES BETTER NATION, SAYS SEN. CALDER

Thousands of Americans who never before were investors have learned during the stress of war to practice saving and economy. They have learned that waste is selfish. During the critical period of war they did away with purchasing non-essentials and practiced right, wise and careful spending.

Economy promotes better influences. It makes a bettern ation. Savings makes for strength of character. Practice it through Thrift Stamps and help in the movement to return the nation's industries to their normal state.

WILLIAM M. CALDER,
U. S. Senator, New York.

PROSPERITY OF NATION DEPENDS ON THRIFT, SAYS SEN. WADSWORTH.

The prosperity of the whole Nation ultimately depends on the practice of Thrift in the home.

Father, mother and the children can form Home Circle Thrift Clubs— thrifty homes make thrifty communities.

The home that gets the habit of steadily investing some of its savings in Government Savings Securities will be safeguard against social unrest.

J. W. WADSWORTH, Jr.
U. S. Senator, New York.

НОТА УРЯДУ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ ДО НАЙВИСШОЇ РАДИ АНТАНТИ.

Уряд Української Народньої Республіки має честь довести до відома Найвисшої Ради союзних і сполучених держав слідуюче:

З грудня місяця 1918 року Українська Народня Республіка веде невпинну і рішучу боротьбу з большевиками. Виключно своїми власними силами, без усякої допомоги зовні, український нарід обстоює своє національне незалежне життє і кровю своїх кращих синів будує самостійну державу. В тій боротьбі загинули вже десятки тисяч українського війска.

І нині, підчас третьої спроби окупації України російськими комуністами, український нарід також не дозволить робити над своїм тілом комуністичних експериментів; не дозволить чужинцеві панувати над собою.

Але боротьба ся надзвичайно утруднена бльокадою, яка заряджена Найвисшою Радою союзних і сполучених держав і разом із савєтською Росією захоплює український нарід. Бльокада ся, не будучи в силах зупинити нелеґального товарообміну і звязаної з ним деморалізуючої спекуляції, осягає лише те, що позбавляє Уряд Української Народньої Республіки змоги заосмотрити війско і населенне в медикаменти і санітарний матеріял і таким чином протиділати страшним епідеміям тифу і холєри, що винищують армію і цивільне населенне.

Ся страшна небезпека, яка є не тільки небезпекою для України і сусідніх з нею держав, але може і для всієї Европи, дає урядові Української Народньої Республіки право, котре є одночасно обовязком перед українським народом і всім населенням Европи, звернутись до Найвисшої Ради союзних і сполучених держав з просьбою придивитись тяжкому положенню, в якому знаходиться український нарід, і дати урядові Української Народньої Республіки змогу боротися зі страшною фізичною загрозою життю населення України. Уряд Української Народньої Республіки має честь просити Найвищу Раду союзних і сполучених держав дозволити вільний перевіз на Україну ліків і санітарного матеріялу, які уряд Української Народньої Республіки давно вже закупив на заході Европи але досі не можуть бути привезені на місце.

Уряд Української Народньої Республіки має честь зазначити, що тепер на Україні в районах вільних від большевиків іде енерґійна праця над реорґанізацією війска, відродженнем економічного життя і відбудовою держави на принципах суто-демократичного парляментаризму.

Уряд Української Народньої Республіки має честь просити Найвищу Раду союзних і сполучених держав прихильно віднестись до сих його стремлінь і передівсім уможливити фізичне оздоровленнє країни. Без того необхідного фізичного оздоровлення Україна, що була колись шпихлірем Европи, буде тепер осередком страшних епідемій. Таким чином Україна не зможе вже дати Европі своїх величезних запасів хліба. Уряд Української Народньої Республіки думає, що фізичне оздоровленнє України було-б разом з тим першим дійсно міцним кроком в розвязанню східної проблеми, яка займає тепер Найвисшу Раду союзних і сполучених держав.

Уряд Української Народньої Республіки надіється, що Найвисша Рада союзних і сполучених держав не відмовить вжити заходів, які могли-б поліпшити санітарні відносини на Україні.

Петлюра,
Голова Директорії і Головний Отаман Республіканських Війск.

Ген. штабу полк. **Сальський,**
за Голову Ради Міністрів, Військовий Міністер.

Осип Безпалко,
за Міністра закордонних справ, Міністер Праці.

КОНЦЕРТ В ЧЕСТЬ НЕЗАБУТНЬОЇ ПАМЯТИ ОСТАПА НИЖАНКОВСЬКОГО.

Дня 21. січня с. р. відбувся заходом товариства „Львівський Боян" у Львові в салі Музичного Товариства імени М. Лисенка концерт в честь славного українського композитора Остапа Нижанковського, убитого ляцькими наїзниками в маю, 1919, в Стрию. Концерт складався з отсих творів о. Нижанковського:

1) „Гуляли" мужеський хор, 2) „Минули літа молодії" тенорове сольо з фортепяном і скрипкою, виконали пп. О. Кліш, Р. Криштальський і Б. Дрималик, 3) а) „Ластівка", б) „Люблю дивитись", дует на сопран і альт, відспівали: пп. С. Чабанівна і С. Туркевичівна. 4) „Гимн до Діви Марії" жіночий хор, 5) а) „І молилася я", б) „Ах, деж той цвіт" сопранове сольо, п. І. Мриглоцька, 6) „З окрушків", муж. хор, 7) а) „Nocturne", б) „Вітрогони" на скрипку і фортепян, відограли: пп. Р. Криштальський і Б. Дрималик, 8) а) „Скорбна дума", б) „Прощай, подруго", в) „О, не забудь", г) „Верніться, сни мої", барітонове сольо, п. Р. Орленко, 9) „Добраніч", мішаний хор з барітоновим сольом. Фортепяновий супровід обняли п. О. Бірецька і п. Б. Дрималик.

З РОБІТНИЧОГО РУХУ В ГАЛИЦЬКІЙ УКРАЇНІ.

Цінниковий рух друкарських робітників у Львові.

Цінникова боротьба друкарських робітників заповідається в найблизших днях. З огляду на дуже тяжкі житєві умовини поставили друкарські робітники домаганнє о 100-процентову підвижку дотеперішних платень. Як довідуємося, підприємці дають 60 процент підвижки. В неділю, дня 8. с. м. має рішитися, чи обійдеться без страйку. Як з дотеперішного стану переговорів виходить, як одна так і друга сторона готова є до уступок і здається до страйку не дійде. В разі, якби дійшло до страйку, то в понеділок не появляться ніякі ґазети.

Страйк в міських закладах в Перемишлі.

Дня 7. лютого вибух страйк робітників в міських закладах в Перемишлі. Робітники домагаються підвишки платень від 1. січня 1920 р., які рівналися би платням державних функціонерів.

ЛИСТ ВІД ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ КАПЕЛІ.

Лист від д. Романа Кирчова, пресового директора У. Р. Капелі до стрика Костя Кирчова, предсідателя У. Н. Союза в Злучених Державах.

Любий Стрийку і Дорога Рідне Моя:—

Може хоч таким чином попаде вістка до Вас з рідного краю і привітає від тих, що не лишились при життю і згадують Вас.

Богацько прийшлось пережити в сії страшній всесвітній хуртовині; багатьом з нашої рідні не судилось перебути її щасливо до кінця. Не знаю, чи отримали Ви які відомости від мене, бо писав я вжедва рази до Вас, з Києва тож коротенько роскажу про зміни, а потім і про мою долю-переживання.

З вибухом війни покликано мене і брата Славка до війска. Доля розділила нас відразу. Славка призначено до 9-го полку, стрийського, а мене до 58-го, станиславівського і весь час війни ми не бачили один другого. Він воював на російському фронті і ранений дістався в полон ще в 1915 році. В 1916 р. втік з полону, з північно-російської губернії і потім вже до самого кінця австрійської революції перебував в Одесі при радіотелеграфічній стації австрійських війск. Зі мною було трохи подібно але трохи гірше. Вислано мене на сербський фронт, де воював чотири місяці, потім на італійський, де був тяжко ранений в грудни; а відтак по виліченню післали на російський фронт, на якому довелося ще 6 місяців гризти олово і кулі. В липні 1916 р. попав я в полон. По довгих муках, терпіннях, тасканнях, запроторили мене нарешті в Сибір, де багацько-багацько прийшлося перетерпіти і холоду і голоду і знущань. Та всетаки вдалось мені вкінці втічи із Сибіри. Гарна була втеча, богата в пригоди, хоча і нераз смерть висіла над головою. Із Сибіри я не втікав вже в Австрію, а лишився в Києві і працював вже там над будовою нашої власно хати-держави. По розвалі Австрії приїхав до мене з Одеси і Славко і ми вже потім разом поділяли долю і недолю: В Києві я був редактором при державній канцелярії і співробітником ріжних українських газет як „Відродження", „Наша Думка" і т. д. У „Відродженню" провадив театральний і музичний відділ і писав статті під псевдонімом „Намор". Та знялась і на Україні заверюха і прийшлось знов кинути перо і братись за меч. Разом зі Славком ми бились в рядах армії Петлюри проти гетьмана, а потім проти большевиків. Коли по наказу Директорії зорганізувалась „Українська Республіканська Капеля" (хор.) яка мала відправлятись в закордонну концертову подорож, щоб не тільки зброєю меча але і зброєю пісні голосити славу України і будувати величний храм самостійного життя, — мене покликано до сеї організації для ведення редакційних справ і справ звязанних з пропагандою, інформацією і т. д., а крім того і яко співака. Так отже я й опинився в Українській Республіканській Капелі, яка від квітня, 1920, находиться в подорожі і обїхала вже Галичину, Чехію, і опинилась у Відні. З Відня 4 жовтня відїздить до Швайцарії а відтак до других країв. Незвичайно хотіли-б ми завитати до наших заморських земляків до Америки, але дві річи на перешкоді: перше тут не хочуть давати віза (перепустки) до Америки і треба хиба там зробити заходи у правительства, щоб воно дозволило вїзд, а друге, то скрутне фінансове положення, брак звязку з Україною. Колиб американські Українці прислали відповідну суму на переїзд і постарались о віза, то приїзд капелі до Америки був би можливий. Само собою, все мусіло-б бути роблено скоро, телеграфічним шляхом. Я в тій справі передаю т. Слабченком і листа до американських Українців і ріжні реґензії і критики про нашу діяльність за кордоном і високу артистичну вартість і не трачу надії, що Вас таки побачу. Славко дальше бореться в армії Петлюри за долю України. В квітні, 1916, спало на нашу рідню велике нещастя; помер стрий Павло в Курниках на плямистий тиф і наш опікун вуйко Лев Білецький, лісничий в Кальній, помер у вуйка Міськевича у Величці. Де обертається стриянка, не знаю, мабуть у своєї рідні. Стрий Олекса в Корчині і сімя, живі і здорові, хоча від квітня не маю від них вістки. Отсим і кінчу. Не кажу „прощайте", а „до побачення", бо маю надію і вірю в те, що скоро побачимось.

Цілую Вас всіх щиро-сердечно

Роман Кирчів.

Дня 28. грудня, 1919.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

ХОЛМЩИНА.

З Бородицької громади на Холмщині наша редакція одержала лист такого змісту:

„Складаємо велику подяку вам, ми всі Бородичане з Холмщини, за вашу велику працю і память за нашу многострадальну Холмщину. Ми довго будемо памятати про вас, а ви не забувайте за нашу упосліджену, бідну Холмщину і нарід, що находиться в неволі. Дякуємо за висилку „Вперед" до нашої громади. Ще складаємо велику подяку всім робітникам, що працюють в користь нашого рідного краю і нашої убогої Холмщини. — Громада Бородиця, пов. Грубошів.

Доля 16-ого Запорожського ім. гетьма Петра Дорошенка полку.

30. листопада був останній бій наших частин з денікінськими в районі Староконстантинова.

Наші відступили до демаркаційної лінії, „під охорону, — як говорено тоді — Ляхів". 3-го грудня був виданий наказ Запорожській групі (6, 7 і 8 дивіз) зосередитися в районі Мирополь-Романівка, а 4-го вранці появилися тут Галерчики, почали стріляниму й стали обезоружувати наші частини (Запорожців і Січових Стрільців). Обезоружених людий ладовано у вагони й відвожено до Шепетівки. У Рівному стояло аж 9 ішалонів перемучених борців за волю рідного краю. Розуміється, вони стратили ціле своє майно: зброю, коні й ин.

Частину вояків залишено в Рівному, частину в Ковлі, а решту відправлено до Берестя й Модліна.

Тільки невеличка ачстина наших, почувши про обезоружування, на чолі з Волохом пішла пробивати собі дорогу до Шепеля на Хмельник.

ВІСТИ З ГАЛИЦЬКОЇ УКРАЇНИ.

ПЕРЕМИШЛЬ.

З тов. ім. П. Могили. — Американські дари. — Театральні вистави.

Тов. ім. П. Могили по довших свиточних феріях оголосило знову виклади. Дня 25. січня відбувся в салі тов. „Бесіди" виклад проф. Б. Вахнянина на тему: „Фізіольогія ростини".

Вже від тижня роздають в Перемишлі американські дари. На українське населення Перемищини назначено $\frac{1}{4}$ частину всіх дарів. Хоч скількість не велика, то всеж є се поміч, головно для пролетарських родин, які вже не мають в що ні себе приодіти ні своїх малих дітий.

Уладжуванієм аматорських вистав займається в нашому місті головно аматорський кружок при тов. „Просвіта", ведений гром. Чубинським. Аматорський кружок дав досі ряд вистав, головно комедій, раз навіть їздив з виставою до Ярослава. До неї пори участь в представленнях брала молодіж, а в останній хвилині і старше громадянство, чого доказом вибір нового виділу, в склад якого увійшли проф. Шехович як голова, та гром. Петрівський як режісер. Треба надіятися, що новий виділ переможе ті перепони, які досі траплялися, а головно, що зверне увагу на добір штук, а тим самим піднесе значінне праці симпатичної дружини. Ще одно бажанне можнаби поставити під адресою тих, що ведуть сю працю. Нехай їх заходи повернуться теж і в сторону сего робітництва, яке тепер гуртується в „Просвіті" а якого то товариства фірму носить аматорський гурток, щоби теж і се робітництво могло розвинути між собою аматорський хист для пізнійших самостійних виступів.

ЛЯХИ СУДЯТЬ УКРАЇНЦІВ.

За „большевизм".

Дня 4. с. м. розпочалася перед військовим судом у Львові розправа проти **д-ра Михайла Боднара** за злочин переступства з § 327 в. к. з. Проводить суддя майор Гехт, обжаловує прокуратор Арґасінські, боронить адвокат д-р Коль.

В акті обжаловання закидується д-рови Боднареви, що він в липні 1919 р. яко большевицький агітатор враз з доданим до помочі Михайлом Королем, на припорученне гал.-бук. комуністичного комітету в Києві мав приїхати до Галичини в ціли викликання оружного повстання серед Гуцулів в Карпатах на задах польської армії.

Д-р Михайло Боднар зізнає, що в Росії опинився вивезений з Бережан російськими властями. Перебував зразу на Сибірі, де дуже бідував. Згодом працював в Києві вже в часі перевороту. Був якийсь час секретарем українського посольства у Відні, та вернув знову у Київ. Коли большевики вдруге заняли Україну, його бажанням стає передістатись до Галичини. Коли по ріжних пригодах дістався до рідного міста Бережан, арештували його.

Нічого спільного не мав з большевиками, бо не годиться на їх програму. Сам симпатик тільки соціялізму. Гроший від большевиків не брав; мав тільки свої; інтенцій своїх спів-товаришів добре не розумів і бажав тільки дістатись до рідні. До вини зовсім не почувається.

Розправу відрочено для доповнення слідства. Обжалованого задержано надалі в тюрмі.

Епільоґ справи Фолиса.

Дня 4. с. м. відбулися в військовому суді Д. О. Ґ. на Замарстинові розправа проти Григорія Колиски, Мацяка, Звадюка, Повзанюка і Щепанюка, обжалованих за злочин з § 327 к. з. (належання до тайної орґанізації; епільоґ справи Фолиса і тов.). По переведенню розправи засуджено Мацяка, Колиску і Звадюка на 3 роки тяжкої вязниці. Справу Щепанюка і Повзанюка вилучено до осібного поступовання, бо вони оба хорі на тиф. Розправу провадив майор Плянер, а боронили адв. Апенцеллєр і др. Янкевич. Оборонці зголосили жалобу неважности.

„Наша Мета" перед судом.

Перед повітовим судом С. Ш. у Львові відбулася 2. лютого розправа проти редакторок „Нашої Мети" тт. Дарії Старосольської і Стефанії Пашкевич за пер. з § 17. прес. зак. Обі обжаловані увільнено. Боронив др Аркадій Малецький.

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ У ЛЬВОВІ.

„Серед особливо тяжких обставин стрітив Національний Музей 10-літтє свого основання 8. марта 1915 р. Товпа поліцистів, жандармерів і російських комісарів зірвала з його дверий урядові печатки, наложені нічю 19. лютого, щоби перевести в нім подрібну ревізію. Ревідували, накладали нові великі печатки на поодинокі шафи і відділи, щоби — борони Господи „мазепинська" пропаганда не полилась з музея ріками по галицькій землі. Зревідували, положили нові печатки на всі входові двері, поставили знов стражу, ключі забрали, директора відвели туди — звідки привели...

Але життє перемогло отсей подих смертельного розкладу. В другій половині марта 1915 р. Національний Музей вернувся до нормального життя, правда під строгим поліційно-жандармським наглядом, але тим більшою притягаючою силою було отсе видиме „око власти". Музей ще ніколи не мав стільки доходів з вступів і продажи каталоґів, як в останнім місяці російської окупації. Найважнійше одначе те, що всі звідуючі музей захоплювались богацтвом збірок і красою давнього галицького малярства. І всім було ясно, що се богацтво питоме галицьке, що воно довше заховало давні традиції славяно-византійського малярства, як великоруське.

Нині, коли лихоліттє війни починає слабшати, коли на розвалинах царського абсолютизму розвивається дивної краси квітка — Народня Українська Республіка, належить ще раз приглянутись до діяльности і значіння Національного Музею.

Галицька Русь-Україна може дійсно гордитися своїм Національним Музеєм. Нині він на всю Русь-Україну одинокий осередок великого систематичного збирання, порядкування і зберігання живих свідків української культури і умілости в давні часи. За час війни він збогатився значно збіркою рідних стародруків, рукописів, актів, та цінних ікон наддніпрянської України. Музей має на приміті набутки незвичайно цінних творів українського мистецтва — народнього й академічного, книгозбірень і памяток історично-культурного життя України. Управа музею мріє про злуку культурно-національних іконописних і художних відділів львівських українських музеїв в один великий Український Національний Музей — бо життє України, бо живоносний леґіт самобутнього народоправства, бо природний розмах створеного заходами й коштами одної одиниці закладу — змушує нас всіх до того.

Які-ж завдання має отся нова майбутня інституція? Тільки одно: стати гривким жерелом невсипучої праці нинішніх і грядучих кругів українських вчених над памятками української мови, українського мистецтва, української духовної культури.

Велике, величезної грошевої і річевої вартости добро вже зібране, систематично розложене і розміщене. Тепер його належить використати для пожитку і слави українського народу.

Насамперед треба одначе помогти сій інституції приготовити все потрібне до сеї загальної української праці. Отже треба дати їй можність удержати відповідний персонал, який маючи запевнений хліб від закладу, міг би посвятити йому всі свої фахові сили, своє знаннє і вченість. Українському Національному Музеєви потрібні — директор фаховець-музеольоґ, знавець музейної справи на Україні та в світі широкому, чоловік енерґічний, та спеціяліст хоч в двох відділах музею. Крім нього в кождому відділі по одному вченому фаховцеви, людий енерґічних, метких, і роботоспосібних, з яких кождий міг би стати в довільну хвилю свого життя самостійним вождом. Їм до помочі потрібні спритні, інтеліґентні помічники — служба і добрий канцелярист. Такий особовий апарат може дійсно в короткому часі поконати великанську працю, внутрішню музейну і зовнішню видавничу.

Український Національний Музей потребує відповідних приміщень для систематичного розкладу всего зібраного богатства, легко доступного для спеціялістів і зберігання його від зубищів часу. Тож коли одно буде доступне для всіх у виставових салях, друге — можливо ще цінніише — буде розміщене в т. зв. магазинах і робітнях поодиноких відділів.

В тих робітнях буде йти вся робота спеціялістів, консерваторів, вчених фаховців, фотоґрафів, копістів, овочем якої стануть вчені і художні видавництва Музею. Побіч Музею мусить бути добра печатня і книговязня, яка унезалежнила би його від прихоти всяких підприємців.

Для всего того положив тривкі підвалини основник нинішного Національного Музею. Але „Український Національний Музей" може створити тільки сам український нарід через свою просвічену суспільність. На здійсненнє сего доконечного завдання потрібні великанські кошти, але вони нам — Галичанам нині зовсім під силу. Національний Музей має три реальности. В палаті при ул. Мохнацького вже є збірки виставлені, але в ній немає місця на другий такий Музей, який може й слід скласти із зібраних в музейних складівках предметів. Музейне розміщеннє і робітні могли-б найти місце в домах на розі улиць Міцкевича і Землковського. Тут могла би приміститись і національна галерія, для якої дуже надаються просторі, ясні кімнати та малярська робітня першого і другого поверха. В ній були би представлені всі українські художники. В реальности при ул. Скарги можнаб примістити друкарню.

На здійсненнє отсего пляну зараз — **потрібно 300 тисяч корон,** а саме: на сплату гіпотечних довгів реальностий Музею, закупно друкарні, та на доконечно потрібну готівку зелізного фонду. Колиб кождий Українець-Галичанин положив на сю ціль десять сотиків, то фонд в одну мить був би готовий...

На початок сеї акції складає автор сих рядків 100 корон **до Земельного Банку Гіпотечного (Львів, ул. Підвале 7., конто Українського Національного Музею),** поручаючи дальшу справу патріотично-горожанському розуміню сего діла, панам кураторам, другам і приклонникам Національного Музею, послам, українським банкам, торговлям, читальням, громадам, товариствам і всій українській суспільности по сей і той бік кордону.

Може сказати дехто, що наш сільський нарід, хоч в сю тяжку хвилю він не без гроша, ще за мало розуміє вагу Українського Національного Музею у Львові, аби зложити свою лепту на його справу. Але авторови ясно, що українське духовенство, учительство і громадянство зуміє через серце і розум найти дорогу до народньої щедрости. Вказати належить в тім згляді на велику горожанську свідомість всіх дрібних славянських племен, які здійснювали великанські пляни своїх Матиць, Задруг, Дружб, Кол і инших культурно-національний осередків за гроші найширших — колись неосвіченних — нині високо-культурних народніх верств. Підемо і ми за їх добрим прикладом.

Що таке велике заведеннє потрібне якраз в нас і як раз в теперішню хвилю, говорить нам про те дійсність. Україна — самостійна держава, майже не має готових осередків культурно-національної праці. Вона всі огнища своєї культури творить тепер із самих низів. Отже вона заводить свою українську школу, стремить до зукраїнізовання середної школи, думає про мистецьку академію та університети — державні й народні; мріє про академію наук. І певно вона, як незалежна ні від кого держава, дуже скоро все те створить. **Але готових робітників, яких потрібна їй тьма, буде мусіти доставляти їй і Галичина.** А сі галицькі робітники не сміють зявлятися на Україні без основного підготовлення у власній школі, коло власних катедр університетських, у власних музеях і книгозбірнях. І якраз одну дуже велику частину такої підготовки — фільольоґічної, історично-архівної, мистецької, культурно-національної, має дати нинішним і майбутнім нашим вченим працівникам Галичини-України той Музей, який весь нарід нашої землі буде мав право назвати своїм власним Українським Національним Музеєм.

Не слід отже також забувати, що отсей Український Національний Музей, як живий доказ високої культури нашої, як найкрасший дар Воскресшій Україні — має стати старшим братом наших власних українського університету і академії наук.

Іларіон Свєнціцкий.

ПОШЕСТНІ НЕДУГИ В ГАЛИЦЬКІЙ УКРАЇНІ.

Пятнистий і поворотний тиф в околицях Львова.

Львівський повіт: Винники, Замарстинів, Підліски Малі, Кривчиці, Пікулівці, Солонка, Сокільники, Красів, Вербіж, Жидатичі, Запитів, Яричів м., Борщевичі, Сиґнівка, Глуховичі, Грибовичі.

Городецький повіт: Черляни, Матковиці, Вишенька, Дубровиця, Лозина, Братковичі, Городок ягайлонський, Зашиці.

Жовківський повіт: Бесіди, Боянець, Борова, Купічволя, Лйбеля, Мости Великі, Реклинець, Туринка, Семерків, Візенберґ, Жовква, Куликів, Брище, Фуйно, Глинсько, Гутиско, Крехів, Майдан, Провала, Скварява Нова, Сопошин, Батятичі, Дольнич, Жовтанці, Дибулки, Клодно, Клоденко.

Рудецький повіт: Комарно, Блозно Долішне, Хлопчиці.

Львівський фізикат видав розпорядок, в якому заказує сходитися з населеннєм заражених громад.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсею дорогою маю честь повідомити усіх моїх знакомих та приятелів, що з днем 20. лютого с. р. обняв я посаду співробітника в широко звісній „Амерус Трейдінґ Корпорації" в Ню Йорку, Н. Й. 26-30

Прошу тому всіх інтересованих, щоби в справах інформаційних зверталась до мене під адресою: MICHAEL J. BIELA, c|o Amerus Ukrainian Trading Corporation, 165 Broadway, New York, N. Y.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

(Продовженнє).

Головна Канцелярія Українського Народного Комітету одержала отсі листи від Українців з Европи для їх рідні або знакомих в Америці.

З Німецького Яблонкого, Чехословаччина, наспіли слідуючі листи з пошукуваннями:

149. Микола Марків, кошукує Дмитра Капраля з Крехович, пов. Долина. Є лист до него.

150. Володимир Батицький, пошукує Йосифа Рудавського, перебував в Пенсильванії.

151. Олекса Габчак, пошукує Павла Братковського, стрия, з Уличної, пов. Дрогобич.

152. Антін Сікорський, пошукує Марії Лазівської (зам. Гґик), з Гучка, пов. Добромиль. Є лист до неї.

153. Микола Чередарик, пошукує Івана Неторака. Є лист до него.

154. Лев Гец, пошукує Ярослава Метовія Мисника, перебував в Вінніпегу, Канада, і Франца Геца. Є лист до обох.

155. Йосиф Гавран, пошукує Василя Лаврова, товариша місіонаря.

156. Іван Гук, пошукує Василя Гука, брата з Брониці, пов. Дрогобич. Є лист до него.

157. Ілько Чорний, пошукує Анни і Зофії Цьвях з Хильчиц, пов. Золочів.

158. Іван Олексюк, пошукує Кирила, Петра, Семена і Андрія Лукія, з Бабинець, пов. Борщів. Перебували в Канаді.

159. Богдан Филипчак, пошукує Гедзії Юревич, тітки, з Долини, перебуває в Ню Йорку. Є лист до неї.

160. Лев Максимів, пошукує Василя Вітошка, з Липовець, пов. Долина. Є лист до него.

161. Василь Бурак, пошукує Семена Небесного, брата. Є лист до него.

163. Анатоль Кітакевич, пошукує Анни і Зоні Дорик. Перебували в Дітройт, Міш.

164. Михайло Вербицький, пошукує Михайла Вербицького, з Шульганівки, пов. Чортків. Є лист до него.

165. Анна Сиротка, пошукує Єви Сиротки (зам. Ушневич), з Коростова, пов. Сколє.

З Німеччини.

166. Олекса Марчук (Салцведель), пошукує свого брата. Є лист до него.

167. Сильвестер Васюк (Салцведель), пошукує Якова Івановича, Гордія Садокієвича, Василя Семеновича. Лист до них.

168. Іляріон Тищенко (Солтав), пошукує Василя Матейка, Петра Шило, 169. Кузьма Кучерук (Салцведель), пошукує Григорія Неохазкого. Є лист до него.

170. Іван Л. Веремійчук (Віртемберг), пошукує Гната Л. Веремійчука, брата, Київської губернії.

171. Теодор Теодорович Матвійчук (Салцведель), пошукує Івана І. Зайчука, Івана К. Матвійчука, Семена О. Козелця, Івана П. Шевчука, Данила І. Застовського, з Волинської губернії.

172. Мартин Бондар (Алтдам), пошукує Пилипа Іванович, Гнотенка. Є лист до него.

173. Данило Стефанович Аврамчук (Найгамер), пошукує Тома Ігнатовича Кофманюка, з Волинської губернії.

174. Дамян Вовчок, пошукує Михайла Вовчка, брата, з Поділя. Перебував в Аргентині.

З Галичини.

175. Кость Сарматюк (Кавчікут, пов. Стрий, Галичина), пошукує Михайла Сарматюка, Ню Йорк, Н. Й., Михайла Костіва, Америка. Андрія Сарматюка, Канада. Є лист до них.

176. Анна Карвацька (з Болестрашич, пов. Перемишль), пошукує Антона Карвацького, мужа, перебував в Шікаго. Йосифа Б. Ковальчука, брата. Перебував в Пенсильванії.

177. Емілія Домбровська (Вільно), пошукує Ковальчука.

178. Іван Сигур (Верхата), пошукує Івана Михайлину, перебував в Тейлор, Па.

179. Стефан Григорішів (Косів, коло Коломиї), пошукує Володимира Григорцьова, з Товмача. Є лист до него.

180. Михайло Олійник (Львів), пошукує Назара Тарнавського, перебував в Ню Йорку. Є лист до него.

181. Родичі (з Бабинць над Сяном), пошукують Яцка Лемчика, сина. Є лист до него.

182. Яків Накрашевський (Старий Чортків, пов. Чортків), пошукує Василя Уліяша, перебував в Канаді. Є лист до него.

183. Стефан Петрук (Старі Кути), пошукує Василя Сенюка, перебував в Канаді. Є лист до него.

184. Йосиф Демчина (з Камянки Ліпної, Добрасин), пошукує Миколи Демчина з Рави руської. Є лист до него.

185. Павло Маркевич з Ковеля, Волинської губ.), пошукує Ксенофонта Андронікевича Маркевича, перебував в Скрентон, Па.

З Баварії.

186. Василь Завертаюк (Баварія), пошукує Грицька Івановича Завертаюка. Є лист до него.

З Буковини.

187. Катуна Котуш (Заставна, Буковина), пошукує Павла Котуша, перебуває в Комарні, в Канаді. Є лист до него.

З Бельгії.

188. Мирон Деречинський (Антверпія), пошукує Марії М. Гаврилюк, з Волинської-губернії.

189. Іван Маскевич (Антверпія), пошукує Марка Стефановича Шахрая, з Волинської губернії.

З Італії.

190. Лев Країло (з Перегінська), пошукує Дмитра Країло, Миколу Зозуляк, Стефана Зозуля.

191. Гринь Романко (з Перегінська), пошукує Петра і Филипа Романка, братів Анни Романко, сестра, Якова Зійника, Савки Люлькачака.

192. Яків Лобойда (з Крехович), пошукує Івана Лесів, перебував в Канаді.

193. Андрій Микитей, з Городища королівського пошукує Ілію Гамкала, Степана Миговича, Петра Чорненького з Загірн.

194. Дмитро Михайлюк (з Олієва), пошукує Михайла Макогона, перебував в Канаді.

195. Микола Баран з Королівки, пошукує Петра Комара, перебував в Канаді.

196. Данило Стегніцький (Італія), пошукує Анни Стегніцької, сестра, з Отиневич, пов. Бібрка. Перебувала в Пасейк, Н. Дж.

197. Кирило Холодзян (Італія), пошукує Ксеньки Дерши, тітки, Кирила Холодзяна, брата, Параньки Холодзян, сестри. Перебували в Ню Йорку.

198. Михайло Паньчук (Італія), пошукує Стефана Сукольського, брата, з Комарова, пов. Станиславів.

199. Тимко Журило (Італія), пошукує Пазі Балецької, сестри, з Ракови, пов. Новий Самбір.

200. Павло Гловацький (Італія), пошукує Гриня Гловацького, з Ковалівки, пов. Бучач. Є лист до него.

201. Семко Бута (Італія), пошукує Анни і Юльки Сеника, сестер, з Млиновець, пов. Золочів. Є лист до них.

202. Іван Куцик (Італія), пошукує Кирила Доскоча, сестри, з Красної, пов. Зборів. Є лист до них.

203. ІванКуцик (Італія), пошукує Костя Сеника, з Красної, пов. Зборів. Є лист до него.

204. Данило Стегніцький (Італія), пошукує Івана Дадука, Гриця Бардаха, Гриця Костика, Івана Білоуса, Парани Підгірної, Мальвини Стегніцької.

205. Микола Закальницький (Італія), пошукує Петра Перчика, з Верхні, пов. Калуш. Є лист до него.

206. Микола Закальницький (Італія), пошукує Івана Долбін, з Верхні, пов. Калуш. Є лист до него.

207. Матвій Сеньчук (Італія), пошукує Івана Сеньчука, з Тартакова, пов. Сокаль. Перебував в Канаді.

208. Антін Лаба, пошукує Михайла Лабу, брата, Василя Романищі, шваґра. Перебували в Канаді.

209. Іван Щепаняк (Італія), пошукує Стефана Щепаняка, брата. Є лист до него.

210. Дмитро Шеремета, пошукує Стефана Шеремету, брата, перебував в Торонто, Канада. Є лист до него.

211. Андрій Батюк, пошукує Федя Батюка з Холойова, пов. Радехів, Марини Бащук, Єви Оганської. Є лист до них.

212. Яків Чорний, пошукує Павла і Максима Чорного, братів, з Нагірянки, пов. Чортків.

213. Роман Шмігельський (Італія), пошукує Михайла Яськова, з Кнеиня, пов. Калуш, перебував в Канаді. Є лист до него.

214. Григорій Роган, пошукує Стефана Рогана, брата, з Миганець, пов. Тернопіль.

215. Петро Литвин, пошукує Атанаса Грунського, Миколи Литвина, Гната Власа, перебували в Ню Йорку. Є лист до них.

216. Іван Закалик (Італія), пошукує Дмитра і Микиту Закалика, братів.

217. Дионіс Сенетра, пошукує Йосифа Сенетру, вуйка. Є лист до него.

218. Андрій Стахура, пошукує Марії Стахура, з Руди, пов. Рогатин, перебувала в Ньюарку, Н. Дж.

219. Тома Дереш (Італія), пошукує Михайла, Петра і Теодору Садовець. Є лист до них.

220. Прокіп Капітанець (Італія), пошукує Миколи і Михайла Башка, братів. Є лист до них.

221. Василь Сєрицак (Італія), пошукує Насті Лушишин, сестри, з Вульки, пов. Бережани. Є лист до неї.

222. Петро Капустинський (Італія), пошукує Василя Капустинського. Є лист до него.

223. Федь Дорошенко (Італія), пошукує Гринька Дорошенка. Є лист до него.

224. Іван Зацерковний (Італія), пошукує Гаврила Зацерковного. Є лист до него.

225. Василь Гриневич (Італія), пошукує Миколи Гриневича, зі Скварява, пов. Золочів.

226. Ілько Мурований (Італія), пошукує Антона Мурованого, брата. Перебуває в Вілксбері, Па.

227. Михайло Стефанюк (Італія), пошукує Петра і Василя Попурнічого.

228. Петро Мицько (Італія), пошукує Анни Мицько (зам. Вітишин), перебувала в Ню Йорку.

229. Василь Ганчак (Італія), пошукує Дмитра і Михайла Ганчака, братів, Івана Придуна, шваґра.

ДО ВСІХ ІНТЕРЕСОВАНИХ.

Кождий, до кого є лист у сьому виказі, нехай подасть свою точну адресу, залучить марки на пересилку і адресує:

UKRAINIAN NATIONAL COMMITTEE OF U. S.,

30 E. 7th Street, New York, N. Y.

а лист буде сейчас висланий. Крім сего, просить ся подавати точне число листа.

СТАРОКРАЄВІ ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Теофіль Мерунович. Дня 12. грудня м. р. помер у Львові Теофіль Меруновнч в 73 р. життя. Покійний хоч з роду Українець, був найзавзятійшим ворогом українського народу.

О. Микола Іжак, преподобник (супер'ор) Українських Січових Стрільців помер на тиф в шпиталі в Жмеринці в місяці жовтні 1919 р.

О. Петро Попаца експонов. сотрудник в Чорному Потоці надвірнянського деканату, син убогих родичів з Вербиловець коло Рогатина, упокоїв ся 27. падолиста м. р. в 38 році життя а в 9 році священства, полишаючи вдову і одну сироту, котрої виховання неє покійний, будучи бездітним, занявся.

Осип Ганінчак, інженір, надрадник державних зелізниць, член основатель Наук. Тов-а ім. Шевченка, почетний член Тов-а Січ у Відні і т. д. і т. д. помер у Віднн дня 16. с. м. в 76 році життя. В. Й. П.

ОПОВІЩЕНЄ.

Обовязок, який вложено на мене Українська Торговельна Корпорація, розпічну виповняти від дня 1-го марта с. р. Всіх моїх товаришів, приятелів, знакомих і інтересованих в тій справі, відносить прошу на слідуючу адресу: THEO. B. YAWORSKY, 308 King St., Wilmington, Del. 26-31

МІСЦЕВІ ОГОЛОШЕНЯ.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

(В сій рубриці містимо оголошеня театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імени осіб беручих участь і бездовних похвалків).

DETROIT і HAMTRAMCK, MICH.

Спів Драм. тов. ім. Котляревського відограє в неділю, 14. марта 1920 р. в галі „Української Хати" від. ч. 22 Грейлінг ул., Гамтрамк, Міш., „ПОВЕРНУВСЯ ІЗ СИБІРУ", драма в 5-ох діях зі співами Л. Яновської. Вступ: $1.00, 75 і 50 цнт. Початок о годині 7.30 вечером. Режісер Д. А. Родимці! Приходіть громадно на се прегарне представлене.

29-31 КОМІТЕТ.

CENTRALIA, PA.

Драм. тов. ім. Миколи Лисенка відограє два представленя ВИВОРОЖИЛА і НЕ КЛЕНИ в неділю, дня 14-го марта 1920 р. в галі церковній, Централія, Па. Початок о годині 7-мій вечер. Вступ 35 центів. 30

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(Оголошеня женитьби не приймаєсь).

ДО КРАЮ! Хто хоче працювати на корабли заробити кількох годин денно при легкім занятю, нехай звернеть ся до: GREENWICH LABOR AGENCY, 129 Greenwich Street, New York, N. Y. 124—

Пошукую свою сестру **РОЗАЛІЮ ПРОЦЬ**. Тому чотири роки мешкала в Lorain, Ohio. Маю листи з краю і хочу з нею поділитись вістями. Хто би о ній знав, або ти сама сестро, зволиш зголоситись до: JULIA KUBICKA, 1030 E. 68th Place, Cleveland, Ohio. 29-31

Пошукую **МИХАЙЛА ВИННИК**, з села Довга войниліська, повіт Калуш, Гал. Перед 1918 роком робив у мене за коваля на фармі в Вест Торонто, Онтаріо в Канаді. Тут познакомився з моєю донькою, а в якійсь час відїхав. Взиваю його і прошу, щоби повернув до нас і до дитини, хлопчика. Як звінчається з донькою дістане дім, кузню і $15.000. Колиб він сам не зголосився, то дам комунебудь за вишуканє його і за подане його $1.000.00 нагороди. Голоситись на мою адресу: JIM CHOSKIN, Box 63, West Toronto, Ont., Canada. 30-31

Пошукую свого кума **МИХАЙЛА БАБЯК**, з села Жерниць, пов. Лісно. Тому шість літ перебував в Ню Дулут. Хтоби о нім знав або він сам, зволить зголоситися до: JOHN MALUK, 1524 Sixth Avenue, Sault Ste. Marie, Mich. 30

Пошукую свого брата **ГРИНЬКА ВІТУШИНСЬКОГО**, з села Трибухів, повіт Гусятин. Мав перебувати в Вунсокет, Р. Ай. Хтоби о нім знав або сам, нехай зголоситься до: MIKE WITUSZYNSKI, 3362 Franklin Ave., Toledo, Ohio. 30-32

Пошукую вуечного брата, **ІВАНА ОНИСЬКІВ**, сина Тимка і Марії, з села Настасова, пов. Тернопіль, Гал., котрий має перебувати в Шенандоа, Па. або Обурн, Н. Й. Він самий або хто знавби про него, зволить зголоситься до: PANKO KURICA, 123 Washington St., Utica, N. Y. 28-31

Пошукую свого шваґра **ІГНАТА ДОМБЕК**, з села Скорики, пов. Збараж, в важній справі. Тому 3 роки перебував в Шікаго, Ілл. Хтоби о нім знав або він сам, зволить зголоситися до: DEMKO MATWIJCZUK, 205 W. Towpath St., Syracuse, N. Y. 29-31

Пошукую свого шваґра **МИХАЙЛА ГАВРИШКІВ**, з села Волиця, повіт Скалат, Гал. Тепер перебуває в полудневих краях. Зволить зголоситься до: IHNATI KUSHNIR, 17 Burtz Lane, Woonsocket, R. I. 29-31

Пошукую свого брата **АНТОНА МУХНІЯ**, з Кобиловолки, пов. Теребовля. Має перебувати в Дітройт, Міш. Прошу зголоситися на мій адрес: J. M. MUCHNIY, 320 West 52nd St., New York, N. Y. 29-30

Пошукую свого тіточного брата **МИКОЛАЯ КУФИЛЬ** і краяна **ЯКИМА КРАЙДУБ** з села Соснів, пов. Підгайці. Хтоби о них знав або вони самі, прошу зголоситися на адресу: STEPHAN SZCZUPLAK, Box 271, Carnegie, Pa. 30-32

Пошукую свого шваґра **ІВАНА ВІГЕРА**, родом з Ободівки, пов. Збараж, Гал. Пошукує за ним Анастазія Цюра у важній справі. Попередно перебував в стейті Пенсилвенії. Хтоби о нім знав або сам, зволить зголоситися на адресу: JOHN PIDHIRNIAK, 310 E. 25th Street, New York City. 30-32

Пошукую свого брата **ІВАНА МНИХА**, родом з Вирків, пов. Збараж, Галичина. Я дістав з краю від старенького батька лист з цікавими вістями. Тато питають о Твою адресу. Зголосися до мене, або хто знає про него зволить повідомити на адресу: ANDREW MNYCH, 106 Canal St., Box 131, Westerly, R. I. 30-33

Пошукую свого сестру **КЛЕМЕНТИНУ РИБАК**, з роду Бандровських, з села Ортинич, повіт Самбір. Перебувала в Ню Йорку. Хтоби о ній знав або вона сама, прошу зголоситися на адресу: D. BANDROWSKI, 138 Thurlow St., Chester, Pa. 30-32

Де є **ВАСИЛЬ ШАНАГІДА**, дякувчитель, нехай зголоситься по листи з краю до його жени від родичів, на адресу: M. ВУНДА, Box 53, Fulton, N. Y. 29-30

Хто знає де перебуває **КАТЕРИНА МЕДВІДЬ**, котра перебувала в може і тепер перебуває в Нюарку. Мала звінчатись. Хай зголоситься листовно. Труд буде винагороджений. "GENTLEMAN", 749 Sixth Avenue, New York City. 30-32

Пошукую **ВЛАДКА ЯРИЧА**, з Журавна, **ПРОКОПА ШЕҐРИНА** з Володимирців, пов. Жидачів і **ЮЛІЮ САЛАГУТ** з Угнова, повіт Рава Руська. Хтоби о них знав або вони самі, зволять зголоситися на адресу: MILANKA STEFANISHYN, 34 Emmett St., Rochester, N. Y. 30-31

Пошукую свого брата **ДАНИЛА КАВЕЦЬКОГО**, з села Задністя, повіт Скалат, Гал. Перебував вісім літ тому в Гранд Рапідс, Мішіген. Зволить зголоситись до: WARWARA KAWIECKA (замужна Гурська), 612 E. 15th Street, New York City. 30-32

Хто знавби про **ДМИТРА ВЛАДИКУ**, котрий перебував в Бетлеєм, Па., зволить повідомити мене на понишу адресу. Маю для него лист від його брата Михайла з галицького полону. THEO. NYKULA, 232 E. Schoonmaker, Monessen, Pa. 30

Григорій Тарас, Prigionieri de Guerra, Casino Grupp No. 9, prov. Caserta, Italia, пошукує свого шваґра **ЯКОВА НАГІРНОГО**, з села Хохлова, пов. Сокаль. По інформації і фотографію п. Яків Нагірний зволить зголоситись на адресу: JOHN ZAWADOWSKY, 292 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y. 30-32

ХТОБИ хотів купити новий осьмогласник Ірмологіон, нехай зголоситься на адресу: MIKE POPOWNIAK, 429 First St., Conemaugh, Pa. 30-31

Де є **МИКИТА ШВЕЦЬ**, син Василя, з Борок малих, повіт Скалат. Пошукує його жена Палана. Для него прийшло три листи реґістровані з краю від жени. Хтоби про него знав або він сам, зголоситься до: BASIL BERNYTSKY, P. O. Box 310, Ford City, Pa. 28-30

ПОТРЕБА РОБІТНИКІВ до фабрики електричних виробів, 45 цнт. на годину, 53 години тижнево, $23.85 тижнево. Можна заробити $30.00 тижнево з овертаймом. Голоситись до: MANHATTAN ELECTRICAL SUPPLY CO., 45 Morris St., Jersey City, N. J. 30

ЩОСЬ ДУЖЕ цікавого для кавалерів і дівчат. Пишіть, залучаючи 2-центову марку на адресу: ROYAL SALES CO., Station O, New York City. 25—

10 ЖЕНЩИН

потреба до легкого паковання, добра робота і добра платня. Голоситись до 29-31

BARVIER,

144 Greenwich St., New York City.

ПРОДАМ бизнес чищення вікон, з причини виїзду на контри. Приходу $185.00 на місяць. Два вози за одного. Стара робота. Голоситись до: EAGLE WINDOW CLEANING CO., 1105 3rd Ave. & 65th St., New York, N. Y. 30-31

Володимир Ф. Круґляк, Український Нотар, виготовляє всякі документи до старого краю, як повновласти, прошеня о пашпорти, а також спроваджує родини до Америки і т. и. Пишіть на адресу:

V. F. KRUGLAK,

151 Ave. A, cor. 10 St. New York City. 25-36

КОНКУРС.

Українська греко-кат. парохія св. Михаїла в Hazleton, Pa., пошукує дякоучителя. Кандидат мусить знати хоральний спів, театральні представленя і учити дітий через 2 години вечером. Платня після угоди. Доходи і помешканє. Подавати до обітить ся до: ВАСИЛЬ ШЛЯХТИЧИН, 351 E. Thurwell Av., Hazleton, Pa. 29-30

НОВИНКИ.

Виступ Українців перед Американцями в Бінґгемтоні.

У бінґгемтонській „Прес", Бінґгемтон, Н. Й., 2-го марта 1920, читаємо рецензію з виступу тамошнього українського драматичного кружка перед чисельною публикою у виставовій салі місцевої бібліотеки, де Українці на запрошенне повітового американізаційного союза співали Американцям українські пісні та витинали українські танці.

„Для многих присутних — читаємо в рецензії — українська музика представилась як щось цілком нове і особливо розкішне, — музика так відріжнена від всіх, які хтось навчився слухати, що від самого початку починаєш додумуватись, що її попередники були далекі від тевтонських та італійських жерел.

„Програма, якої кождий з авдієнції бажав, щоб була довша, — почалась піснею „Ой вербо, вербо". Члени хору, співаючи поодиноко і спільно, заслужили собі на велике признаннє". Дальше автор рецензії розводиться над иншими піснями та танцями. У виступі взяли участь: пані Анна Ткачукова, панни Ева, Юлія і Анастазія Присташівни, Александра Смик і Марія Ковальська, з Бінґгемтону, і панни Марія і Анна Метренко, з Олифант; та мущини — Федір Ковач, Михайло Кость, Михайло Бодзяк, Петро Цятек, Василь Войтів і Петро Ткачук.

Виступом проводила панна Юлія Приставшіна. Хор співав також пісню „Ой гиля, гиля", якою — як говориться в рецензії — присутні дуже любувались. Панна Анна Митренко співала сольо „Веснівка", а на енкоре (пораз другий, на бажанне авдієнції) співала „Гей на горі там жінці жнуть". Панна Анна Митренко має добре вправлений голос, рідкої солодкости і гесту, що впливає дуже чаруючо.

Відтак панни Анастазія Присташівна і Анна Митренко відспівали дует „В гаю зеленім", а на енкоре „Та туман яром котиться". Остання пісня — каже автор рецензії — є подібна до американської „Ґадер Ї Розбодс Вайл Ї Мей". Вона викликала великий ентузіязм і її мусіли ще раз повторити. Контральтовий голос панни Анастазії є незвичайно чистий та приємний. На пяні приграгала панна Марія Митренко.

По співах наступив „гопак". Танцювали парами панна Ева Присташівна і Петро Ткачук та панна Анастазія Приставшіна і Василь Войтів. Незвичайно вподобався присутним український народній стрій, в який були одягнені співаючі і танцюючі. Народні одяги випозичила до Бінґгемтону пані Угорчакова, з Джерзи Сіти. Американцям вони дуже припали до вподоби.

Суспільна мораль в Ню Йорку загрожена.

На днях в Ню Йорку викрито новий заговір на суспільну мораль. Арештовано одного тайного аґента поліції, котрому враз з иншими було поручено наглядати власне за такими особами, що то є розсадниками нечести. Згаданому аґентови на імя Джан Дж. Ґонсон.

Безперервні досліджування судових властий викрили, що детектив Ґонсон і много инших, котрим було поручено стежити за проститутками та за люпанарами і домами розпусти, були власне тими особами, що не дозволяли женщинам-розпустницям покінчити зі своїм „заняттєм", але примушували їх дальше торгувати своїм тілом і честю. Детективи, знюхавшись з проститутками, побирали від них великі суми гроший „за фатигу" та за укриванне проституток перед рукою справедливости.

Коли Ґонсона арештовано, в суді явились три молоді женщини, котрі на першім переслуханню розповіли майже всю історію про закамаркову роботу детектива Ґонсона. Всі три дівчата є надзвичайно красні і в молодім віці. Всі три родились в Америці.

Одна з них, Ребека Малядо, Італіянка, заявила, що детектива Ґонсона вона знала через три роки. За той час Ґонсон витягнув від неї велику суму гроший, около 5.000 долярів, які вона „заробила" на улици. З Ґонсоном вона навіть мешкала весь той час, вдаючи, що є його рідною сестрою.

Помічник окружного прокуратора Свана, Сміт, заявив, що він знає імена около 8.000 женщин, котрі провадили або провадять уличне життє, а також має адреси около 500 домів, де містились люпанарі. Мейор міста Гайлен зажадав предложення імен женщин і адрес домів, про котрі знає помічник окружного прокуратора.

Дівчатам поводилось на улици несогірше, бо мали над собою опіку поліції. Инша дівчина, Рожа Гонзалес, ствердила ріжними датами, що вона була кілька разів арештована за своє неморальне поведенне, але за кождим разом її випущено на волю. Арештували її таки ті детективи, що знали її. А причиною арештовань були гроші. Вона зложила була собі в банку 3.200 долярів. Коли детективи довідались про ті гроші, сейчас її арештували. Опісля казали їй, аби взяла собі для оборони того, або того адвоката. Адвокат, що правда, боронив її добре, але причина її увільнення лежала не в обороні адвоката, але в перемішаню доказів детектива, котрий арештував її. По короткій розправі суддя не мав нічого иншого зробити, лиш задля браку достаточних фактів увільнити її. Адвокат брав за свою оборону від 200 до 500 долярів, якими опісля ділився з детективами.

Згадані висше дівчата вели уличне життє в околици Бродвею, між 85 і 95 улицями, Менгетен, Ню Йорк Сіти.

Ню Йорк може буде мати 2.75-процентове пиво.

Сенатор Джеймс Дж. Вокер, демократний провідник у висшій палати нюйорського сойму, вніс законопроект, аби в стейті дозволено виробляти і уживати 2.75-процентове пиво. Після проекту сенатора Вокера таке пиво не булоб вільно продавати у коршмах, а лише у великих складах, і то не на склянки, але до дому в скількости найменьше пять гальонів.

Жиє щасливо з двома жінками.

Герн Фейл, в Шікаго, належить до людий, яких ще доси світ не мав нагоди занотувати на сторінках своєї історії. Він працює цілий день як оператор в кінотеатрі, а вечером приходить домів, де застає дві свої жінки і їх четверо дітий. Обі жінки уважають його надзвичайно добрим мужом і батьком. Фейл мешкає в домі під ч. 3518 Конгрес улиці.

Історія двох жінок і спільне життє з ними є досить цікава. Шість років тому Фейл розвівся зі своєю жінкою і при нім остало двоє дітий. Його розведена жінка постаралась для себе о добру роботу і зчаста приходила до дому свого розведеного мужа відвідувати діти.

Рік тому Фейл оженився з другою жінкою, вдовою, яка з собою привела двоє дітий. Місяць тому розведена жінка Фейла стратила роботу і опинилась без всякої помочи, бо попередний заробок виставав їй лиш на прожиттє. Вона написала лист до другої жінки свого розведеного мужа, і просила, аби та приняла її до своєї хати. Друга жінка Фейла відповіла листом, що радо на се годиться. Тепер вони живуть разом.

Перша жінка Фейла каже: „Мій бувший муж є надзвичайним чоловіком. Він є найліпший батько в світі, а яко муж не є навіть до порівнання. Його теперішня жінка є улюблена женщина. Вона є знаменитою кухаркою. Цікаво є дивитись, як мої діти бавляться з її дітьми і не споряться. Він любить свою другу жінку, а вона любить його, і я чуюся щасливою, коли бачу свого мужа і діти щасливими. Мене стискає в горлі і уболіває моє серце, коли бачу, як мій бувший муж приходить точно домів та стараєсь о добро для своєї теперішньої жінки і дітий. Але я не плачу, хоч тяжко є повздержатись від сльоз, коли пригадаю собі, як мій муж любив мене колись. Я однак щаслива, коли мої діти і мій муж є щасливі".

Друга жінка Фейла каже: „Я не маю нічого, лиш як найсердечнійше співчуттє для розведеної жінки мого мужа. Він її високо поважає і вона поважає його. Я люблю її, вона любить мене, вона любить мої діти, я люблю її діти, її діти люблять моїх, мої діти люблять її дітий, її діти люблять мене, мої діти люблять її, і діти люблять Ґерія".

Гери Фейл каже: „Я сам признаюся, що понад мене нема в Шікаго чоловіка, що так любивби свій дім. Для мами нема красшого життя, як з дітьми. Моя теперішня жінка не має нічого проти того, що моя розведена жінка живе з нами, так чомуж я мавби противитись. Ми всі щасливі, всі імо при однім столі, вечером йдемо разом до театру, мов одна родина. Я не дбаю, що люди говорять. Я мушу робити кождого дня, навіть в неділю, аби їх всіх удержати. А се вже наш інтерес, як ми живемо".

Пошукування за нюйорським „бізнесменом".

З Ню Йорку доносять нам, що наслідком частих скарг на Василя Пуйду почтові власти мали відобрати йому раз на все право покористуватись почтовими привілеями, а за самим Пуйдою мають пошукувати детективи. Почтові привілеї відібрано Пуйді з тої причини, що люди з околиць скаржилися забогато на його неретельність в провадженню інтересу. Пуйда видавав колись гумористичну газету „Іскру", опісля з тої „Іскри" поробив книжки і продавав їх під иншою назвою старим передплатникам „Іскри". З календаря „Іскри", виданого в 1918 році, лишилось було йому кілька тисяч примірників. Ті оставші примірники старого календаря використав він в наступаючім році в той спосіб, що додав календаріюм і кілька писань Штіфа Табачнюка та назвав ту перерібку „Календаром Штіфа Табачнюка на 1919 рік". Люди розкупили ту книжку, бо Табачнюка любять читати. Та як дуже завелися, коли замісць Табачнюка дістали старий календар Іскри. Опісля Пуйда продавав якісь ножики, подаючи свою адресу на почтову скринку ч. 90, Стація Д., в Ню Йорку. Торговлю ножиками також використовував на шкоду своїм клієнтам. Про все те довідалась почта, і тепер пошукує за ним, аби потягнути його до відвічальности.

Разом з тим почта була відобрала право покористуватись почтовими привілеями иншим українським підприємствам в Ню Йорку, між иншими Січовому Базару в Ню Йорку та книгарни В. Крушельницького. Їх оскаржено о подібний злочин, що й Пуйду. Однак по виясненню справи і по доказанню, що Січовий Базар провадить інтерес ретельно, почта привернула йому право покористування почтою. Справа з книгарнею В. Крушельницького ще не полагоджена, але є правдоподібність, що йому почта приверне також пересилкові привілеї.

Перешкод в подорожи до і з Польщі.

Дивізія контролі пашпортів при Департаменті Заграничних Відносин видала недавно заяву про лиху комунікацію в Польщі, остерегаючи тих людий котрі думають їхати до Польщі, або виїздити з неї. Переїзд зелізницями просто неможливий і охочі їхати туда, або ті, що хотять спровадити свою родину, повинні над сим застановитися.

„Департамент Заграничних Відносин у Вашінгтоні одержав від американського посла у Варшаві телеграмі, в котрій він повідомляє департамент про лиху комунікацію в Польщі. Телеграма звучить:

„Я вважаю за відповідне звернути увагу Департаменту Заграничних Відносин на невигоди і перешкоди в подорожуванню між Польщею і Злученими Державами. Кождий, хто тепер виїздить з Польщі до Злучених Держав, мусить їхати на Францію, бо пристань Данциґа ще не готова до перевозу еміґрантів. Зноваж з Францією директна дорога просто не істнує. Між Польщею і Францією курсує оден офіціяльний поїзд три рази тижнево. Він контролюється французьким департаментом війни і приватних пасажирів зовсім не перевозить. Виїхати з Польщі тепер не легко. Подорож забирає богато часу, а подорожний переносить всякі невигоди. В намірі дістатися тепер з Польщі до Франції чоловік мусить їхати через Чехословакію до Відня, де треба неозначений час чекати на потяг до Букс, Швайцарія, і там знов зміняти потяг до французько-швайцарської границі, а відтіль вже до Парижа. Хто знає як їхати, то йому подорож з Польщі до Парижа забере один тиждень часу. Ті люде, що немають практики в подорожуванню і при зміні потягів тратять богато часу, їх подорож з Польщі до Парижа треває два або три тижні. Хто не володіє англійською мовою, то його часто ошукують при виміні гроший. Подорожні неможуть на місци набути потрібних до подорожи гроший, бо банки не продають чужоземних гроший, а уличні спекулянти беруть незвичайно великий процент за виміну потрібних до подоржи гроший. Ще труднійшою есть подорож з дітьми. Всі потяги в сій части Европи не огріваються також і готелі в котрих часто треба ждати на потяг. Поїзди всюди переповнені до неможливости. Буває й так, що до 8-особового ваґона саджають більше чим 20 осіб. В дорозі з Варшави до Відня неможна дістати хліба навіть у великих містах, де чужинцям часто трафляється ріжні клопоти.

„З огляду на висше вказаний стан річий, я позволю собі сказати тим, що хотять спровадити жінку і родину з Польщі, щоби здержалися доти, аж буде можна їхати через Данциґ; або доки не потепліє. Випроваджаючи в дорогу сих в більшій части необзнакомлених з відносинами і без фондів людий, їм робиться велику кривду. Я рекомендую Департаментови Заграничних Відносин подати се довідома всім кого се може інтересувати.

ЯК ПОЛЬСЬКІ СТАРОСТИ ВІДНОСЯТЬСЯ ДО НАРОДНІХ УЧИТЕЛІВ.

Львівська газета „Вперед" доносить:

Один з наших голодоморів вчителів приїхав з Лемківщини, країни „голоду й холоду" до свого батька селянина в радехівському повіті, щоби взяти з собою дещо харчів. Дорога далека, і в теперішні часи тяжка. До того, як відомо, без дозволу староства не можна перевозити муки ні круп, а навіть мяса. Тож наш товариш постановив удатися з просьбою до радехівського старости, щоби сей видав дозвіл. Та не судилося йому попасти під хвилину, коли староста буде в „доброму гуморі", бо коли учитель вклонився і чемно просив видачі посвідки в ціли перевозу продуктів, завважав, що староста починає „курчитися". Вкінці став, змірив учителя очима від стіп до голови, і не вислужавши слів, якими учитель малював своє тяжке матеріяльне положення, сказав сердито: „Odemnie to nie zalezy, ale od intendatury we Lwowie. Ja nie temu nie poradze. Badz pan zdrow". Учитель відійшов, бо думав, що пан староста дійсно виповнив совісно свій службовий обовязок. Одначе, якеж було здивоване вчителя, коли їдучи назад зелізницею (розуміється впорожні) стрінув в поїзді людий, що якраз тоді отримали позволенне від тогож старости на перевіз харчів і не потребували відноситись до львівської інтендантури. З того виходить, що або пан староста помилився, або наш учитель попав під хвилину зіпсутого гумору пана старости і мусить за се тепер покутувати голодом. Забув пан староста, що може й він початки свого знання завдячує такомуж народньому вчителеви, якому тепер показав двері.